

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Poslovni sekretar
Modul: Spletno poslovanje

**ORGANIZACIJA POSLOVNEGA DOGODKA
– 90 LET NOGOMETNEGA KLUBA
DOMŽALE**

Mentorica: mag. Terezija Povše Pesl
Lektorica: Ana Peklenik, prof. slov.

Kandidatka: Elvira Rošič Ključanin

Kranj, februar 2013

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so kakorkoli pripomogli k nastanku moje diplomske naloge.

Zahvaljujem se najprej mentorici mag. Tereziji Povše Pesrl za pomoč, nasvete ter usmerjanje pri izvedbi diplomskega dela.

Zahvaljujem se vodstvu Nogometnega kluba Domžale za vso podporo in dovoljenje za izdelavo diplomske naloge Organizacija poslovnega dogodka – 90 let NK Domžale. Posebno se zahvaljujem Tini Jeklic, univ. dipl. upr. org., poslovno-finančni direktorici za vse dodatne informacije pri izdelavi diplomskega dela.

Zahvala gre tudi Zavodu RS za zaposlovanje, Območni enoti Domžale, ki mi je šolanje omogočilo. Še posebna zahvala gre poklicni svetovalki gospe Mirjani Goljič za spodbudo na poti do izobraževanja.

Zahvaljujem se tudi lektorici Ani Peklenik, prof. slov., ki je mojo diplomsko nalogo jezikovno in slovnično pregledala.

Posebna zahvala gre moji družini. Brez njihovih kritičnih in optimističnih nasvetov ter dejanj v času pisanja diplomske naloge ne bi bila tako uspešna.

IZJAVA

»Študentka Elvira Rošić Ključanin izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom mag. Terezije Povše Pesrl.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Tema diplomske naloge je organizacija poslovnega dogodka – 90-letnice Nogometnega kluba Domžale, ki jo ocenjujem kot zelo zanimivo. Športnica sem že celo življenje, ukvarjam se tudi s trenerstvom in pomagam pri organizaciji športnih prireditev.

Organizacija poslovnega dogodka je zahteven in načrtovan projekt, pri katerem se velikokrat pojavijo nenadne napake, neuskkljenosti med načrtom in izvedbo dogodka, nepredvidljive situacije, dejavniki, na katere ne moremo vplivati, improviziranje. Posledično se vedno znova porajajo naslednja vprašanja. Kaj bi lahko naredili bolje? Zakaj se nismo bolje organizirali? Zakaj nismo tega predvideli? Kako je prišlo do napake? Smo se prav odločili z izbiro tega in tega? Zakaj je prišlo do napak in kako bi jih odpravili? Ali je bilo v organizacijo vključenih dovolj ljudi? Ali je bil izbran pravi čas za izvedbo? Ali je bila logistika dobro pripravljena? Smo bili dobro pripravljeni? In podobno. Opisati želim svoje izkušnje na tem področju, pridobljene ob organizaciji dogodka iz naslova diplomske naloge, ter raziskati temo organiziranja.

V prvem delu diplomske naloge so opredeljeni pojmi s področja organizacije športnih dogodkov. V tem sklopu so zajeti dejavniki, ki so pomembni predvsem za športne prireditve. Opisani in pojasnjeni so tudi ključni pojmi v športu.

V drugem delu diplomske naloge želim iz lastne prakse kot aktivna organizatorica dogodka in na podlagi opravljenih intervjujev s predstavniki organizatorjev v NK Domžale podati opis in analizo dogodkov ob 90-letnici Nogometnega kluba Domžale. Opisala bom napake, ki so se pojavile, in podala predloge rešitev teh problemov.

KLJUČNE BESEDE

- organizacija
- poslovni dogodek
- športni dogodek
- prireditve

ABSTRACT

The theme for my thesis is Organizing a business event – 90th anniversary of Football Club Domžale, as it is an interesting topic. I have been closely tied with sport for all my life and currently I work in the field of coaching and organizing sporting events.

Organizing a business event is a difficult and planned project. During the organization often occur mistakes, discrepancies between the plan and the realization, unpredictable situations, factors on which are beyond our control. Consequently there are some questions that always arise: What could we have done better? Why didn't we organize better? Did we choose correctly on this matter? How could we fix the problems? Why problems have occurred? Were there enough people on our staff? Did we choose the right timing for the implementation? Was the logistics prepared good? Where we prepared? Etc... I would like to describe my experience on this field through the event from the thesis title and explore the organization theme.

In the first part of my thesis, I am going to focus on definitions, which conclude the field of organizing sporting events. This session will cover the factor that are relevant to sporting events. Also, i would like to describe concepts in sport and its key elements.

In the second part of my thesis I would like to state and describe the facts about the 90th anniversary of Football Club Domžale. I will be able to do that, as the active organizer of the event I have the opportunity to interview the people responsible for organization in FC Domžale. Also I will describe the difficulties that have occurred and solutions for those difficulties through the action on the day of the event.

KEYWORDS

- organization
- business event
- sporting event
- event

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	PREDSTAVITEV PROBLEMA	1
1.2	NAMEN IN CILJI DIPLOMSKE NALOGE	1
1.3	PREDSTAVITEV OKOLJA	2
1.4	PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE	2
1.5	METODE DELA	2
2	DEFINICIJA POSLOVNEGA IN ŠPORTNEGA DOGODKA	3
2.1	DEFINICIJA DOGODKA	3
2.2	DEFINICIJA POSLOVNEGA DOGODKA	3
2.3	DEFINICIJA ŠPORTNEGA DOGODKA	3
2.4	POJEM ŠPORTA	4
2.4.1	PRIREDITELJ, ORGANIZATOR, POKROVITELJ, SPONZOR, DONATOR	4
3	PROTOKOL	6
3.1	OSNOVNA NAČELA PROTOKOLA	6
3.2	UPORABA DRŽAVNIH SIMBOLOV	7
3.3	UPORABA ŠPORTNIH SIMBOLOV	7
3.4	JAVNE OSEBNOSTI NA ŠPORTNIH PRIREDITVAH	7
3.5	OTVORITEV IN ZAKLJUČEK PRIREDITVE	8
4	BISTVO TEKMOVALNIH SISTEMOV	8
4.1	TEKMOVALNI SISTEMI V NOGOMETU	9
5	ŠPORTNI MENEDŽMENT	10
5.1	KAJ JE ŠPORTNI MENEDŽMENT?	10
5.2	ZAKAJ ŠPORTNI MENEDŽMENT?	10
5.3	MENEDŽMENT ŠPORTNIH ORGANIZACIJ	11
5.4	PRODUKTI ŠPORTNEGA DOSEŽKA	12
6	PROSTOVOLJSTVO	13
6.1	DEFINICIJA PROSTOVOLJSTVA	13
6.2	ZNAČILNOSTI PROSTOVOLJNEGA DELA	14
7	ETIKA IN MORALA ORGANIZACIJE	16
7.1	DEFINICIJA ETIKE IN MORALE	16
7.2	ETIKA IN MORALA MENEDŽERJEV	17
8	EMPIRIČNI DEL – 90-LETNICA NOGOMETNEGA KLUBA DOMŽALE	17
8.1	ZGODOVINA NOGOMETNEGA KLUBA DOMŽALE	17
8.2	OPIS IN DELOVANJE NOGOMETNEGA KLUBA DOMŽALE	24
8.3	PRIREDITEV OB 90-LETNICI NOGOMETNEGA KLUBA DOMŽALE	24
8.3.1	NAMEN PRIREDITVE	24
8.3.2	CILJ PRIREDITVE	25
8.3.3	PRIPRAVA PRIREDITVE	25
8.3.4	VSEBINA DOGODKA	27
8.3.5	PROTOKOL ŠPORTNEGA DOGODKA	27
8.3.6	FINANČNA SHEMA ŠPORTNEGA DOGODKA	28
8.3.7	PROGRAM ŠPORTNEGA DOGODKA NA DAN REALIZACIJE – ČASOVNICA	28
8.3.8	INTERVJUJI	32
8.4	PREDLOGI IZBOLJŠAV	39
9	ZAKLJUČEK	42
	LITERATURA IN VIRI	45

PRILOGE	45
KAZALO SLIK.....	46
POJMOVNIK	46
KRATICE IN AKRONIMI	46

1 UVOD

1.1 PREDSTAVITEV PROBLEMA

Organizacija poslovnega ali kateregakoli drugega dogodka je skrbno načrtovan projekt, ki zahteva predhodno pripravo in usklajevanje. Dostikrat pa kljub natančni pripravi na dan samega dogodka pride do nepredvidljivih situacij ali celo do napak pri izvedbi. Časovna neusklajenost načrtovanja in izvedbe se vedno znova izkaže kot problem. Velikokrat je teoretično časovna priprava dogodka popolna in se zdi idealna. Žal pa se v praksi vedno znova izkaže, da praktična izvedba dogodka vsebuje napake. Vzrok za napake je včasih človeški faktor, včasih pa enostavno pride do nepredvidljive situacije oziroma do vzroka, na katerega nimamo vpliva, lahko pa ga predvidimo. Napake niso niti neodpravljive niti nepopravljive. Iz lastnih izkušenj želimo v diplomski nalogi raziskati temeljne vzroke za neusklajenosti in jih tudi opisati. Predvidevamo, da je ta problem rešljiv in želimo na podlagi napak iz dogodka tudi podati rešitve.

V prvem delu diplomske naloge z naslovom »Organizacija poslovnega dogodka – 90 let Nogometnega kluba Domžale« bodo zajeta področja organizacije športnih dogodkov. V tem sklopu bodo zajeti dejavniki, ki so pomembni za športne prireditve. Ravno tako želimo opisati pojme v športu in njegovih ključnih elementih.

V drugem delu diplomske naloge želimo iz lastne prakse in opravljenih intervjujev podati oceno prireditve ob 90-letnici Nogometnega kluba Domžale, ki je bila 15. oktobra 2011, ter napake, ki so se pojavile. Podali bomo tudi rešitve za obstoječe probleme, ki smo jih zaznali na prireditvi.

1.2 NAMEN IN CILJI DIPLOMSKE NALOGE

Namen in cilji naloge so:

- opredeliti področje in opisati – definirati organizacijo poslovnih in športnih dogodkov;
- predstaviti pojem športa in protokola;
- predstaviti tekmovalne sisteme (praktični primeri);
- predstaviti športni menedžment;
- v empiričnem delu opraviti intervjuje na temo organizacije poslovnega oziroma športnega dogodka. Predstavljeni bodo pridobljeni odgovori in s tem potrjene oziroma ovržene predpostavljene hipoteze. Uporabljene bodo tudi izkušnje organizatorjev in vodilnih na tem področju v Nogometnem klubu Domžale ter v sorodnih športnih panogah;
- predstaviti NK Domžale kot športno organizacijo;

- predlagati izboljšave na področju organizacije poslovnih dogodkov.

1.3 PREDSTAVITEV OKOLJA

Gre za lokalni nogometni klub v Domžalah, v katerem je na plačilni listi približno 70 ljudi. Veliko je zunanjih sodelavcev, ki občasno delajo v klubu, športnih delavcev, pogodbenih delavcev, športnih trenerjev in redno zaposlenih v klubu. Nogometni klub Domžale se ukvarja s športno dejavnostjo – nogometom. To je primarna dejavnost, poleg nogometa se ukvarja še z gostinstvom (NK Bar), prodajo (navijaški artikli) in trženjem. Klub je organiziran na profesionalni ravni. Njihov glavni cilj je izpopolniti igralca na vseh področjih, da postane zanimiv za druge tuje in bogatejše profesionalne klube, nato pa jim posledično omogočiti prestop v bogatejše in močnejše nogometne lige. Prestopi igralcev lahko močno popravijo klubski proračun.

1.4 PREDPOSTAVKE IN OMEJITVE

V diplomski nalogi želimo poudariti problem neuskklajenosti v organizaciji poslovnega dogodka v zgoraj navedenem nogometnem klubu. Vsesplošna neuskklajenost med načrtovanjem in izvedbo poslovnega dogodka se vedno znova izkaže kot problem. Na podlagi lastnih izkušenj in intervjujev z organizacijskim timom v NK Domžale bomo v diplomski nalogi podali in analizirali temeljne vzroke za neuskklajenosti. Predvidevamo, da so problemi rešljivi, predloge rešitev bomo podali.

Omejitve:

- majhno število intervjuvancev in njihovo lastno mnenje (3 intervjuji),
- rezultati veljajo za lokalno okolje – Nogometni klub Domžale.

Hipoteze:

Uspešna izvedba dogodka z organizacijskega vidika zahteva:

- skrbno načrtovano pripravo dogodka,
- časovno pripravo dogodka,
- logistično ureditev,
- finančni načrt dogodka,
- urnik dogajanja na jubilejnem dogodku in
- uskladitev načrta z izvedbo dogodka.

1.5 METODE DELA

V diplomski nalogi bodo predvidoma uporabljene naslednje metode:

- metoda deskripcije (opisovanja);
- metoda indukcije (utemeljevanje splošnih spoznanj na podlagi posameznih ali

- posebnih dejstev);
- metoda kompilacije (povzemanje različnih domačih in tujih virov);
- metoda dedukcije (sklepanje o posebnih ali posameznih dejstvih na osnovi splošnih spoznanj);
- metoda intervjuvanja.

2 DEFINICIJA POSLOVNEGA IN ŠPORTNEGA DOGODKA

2.1 DEFINICIJA DOGODKA

Po Slovarju slovenskega knjižnega jezika je dogodek pravzaprav vse, kar se zgodi – v nekem zaporednem časovnem obdobju. Lahko bi dejali, da je dogodek enak življenju. Nekateri dogodki potekajo spontano in nanje ne moremo vplivati, spet drugi potekajo načrtovano in jih planiramo, pripravljamo vnaprej. V nadaljevanju nas ne bodo zanimali spontani, temveč organizirani posebni dogodki, ki jih skrbno načrtujemo in izvedemo. Dogodke razvrščamo glede na velikost, vsebino, namen dogodka, določene ciljne skupine ...

2.2 DEFINICIJA POSLOVNEGA DOGODKA

Poslovne dogodke podjetja in druge organizacije priredijo za svoje poslovne potrebe. Mednje pa ne uvrščamo samo dogodkov, ki jih organizirajo podjetja, temveč tudi tiste, ki jih pripravljamo z namenom koristi za organizacijo. Seznam »koristi« je precejšen in bi jih lahko dolgo naštevali. Poslovne dogodke uvrščamo med kulturne, športne in druge prireditve, če pa bi med poslovne motive šteli tudi osebno promocijo, bi se seznam podaljšal.

2.3 DEFINICIJA ŠPORTNEGA DOGODKA

Športni dogodki so vsi dogodki, ki so povezani s športom oziroma dogodki športnega značaja (tekmovanja, s športom povezane otvoritve, podelitve ali sklepni deli, zaključni turnirji, jubilejna praznovanja ...). Namenjeni so predvsem ciljni skupini, ki jih šport zanima, so tudi sami aktivni ali rekreativni športniki, bivši športniki, so na kakršenkoli način povezani s športom ali pa samo spremljajo šport ter tekmovanja, splošna javnost (v medijih), športne legende, sponzorji in donatorji ... Namen športnega dogodka je navadno promovirati šport in njegove akterje ter zabava, spodbuditi mlajšo populacijo k športnim aktivnostim ter udeležbi pri športu.

2.4 POJEM ŠPORTA

Beseda šport naj bi izvirala iz angleškega glagola »to desport«, ta pa iz staro francoskega glagola »desport«, kar pomeni razvedriti se, kratkočasiti se, zabavati se ... Korenine naj bi imel v latinskem »disportare« oziroma »deportare«, kar v prevodu pomeni odnašati (de – od, portare – nesti). Skrajšana oblika sport naj bi se prvič pojavila v 15. stoletju. Danes ima beseda sport mednarodno veljavo z istim pomenom. V vsakdanji uporabi ima ta beseda pomen telesne dejavnosti, igre ali tekmovanja.

Glede na to je definicija športa dokaj težavna. Če bi v literaturi iskali opredeljujoča merila, so na primer gibanje, svoboda cilja, prizadevanje za uspeh, tekmovanje – boj, enakost možnosti – tipična športna merila. Seveda niso vedno vsa upoštevana. Če je aktivnost odločilni opredelilni element športa, je vprašljivo, ali k športu spadajo igre, kot so biljard, šah, igre s kartami ali na primer avtomobilski športi, kot je formula ena ali avtomobilске dirke. Na to vprašanje je več odgovorov. K športu so poleg telesnih vaj namreč zelo kmalu vključili tehnične iznajdbe oziroma njihovo uporabo, kot so kolo, motor, avtomobili ...

Šport je v sodobni družbi pomemben gospodarski, socialni in kulturni dejavnik, kot specifična dejavnost pa se je vrhunski šport razvil do stopnje popolne komercializacije in profesionalizacije (Rakočević, 2008).

2.4.1 PRIREDITELJ, ORGANIZATOR, POKROVITELJ, SPONZOR, DONATOR

V športu se vedno pogosteje srečujemo s pojmi prireditelj, organizator, sponzor, pokrovitelj in donator ter z njihovimi medsebojnimi razmerji. To velja tako za društva in klube kot za prireditve v najširšem pomenu, ki jih ti prirejajo (Šugman, 2002).

Najprej je treba razlikovati pojma prireditelj in organizator, saj ju dostikrat zamenjujemo oziroma poistovetimo. Slovenski pravopis loči pojma organizirati (ustrojiti, urediti) in prirediti (narediti vsebinsko, oblikovno ustrezno za nek namen) ali če zapišemo drugače: ni nujno, da je prireditelj tudi organizator (lahko pa tudi je). Lahko gre za dva subjekta ali pa za enega samega. V športu običajno ločimo prireditelja in organizatorja. Za prireditelja uporabljamo termin »lastnik prireditve« in za organizatorja termin »izvajalec«.

Prireditelj (lastnik neke prireditve) je načeloma tista organizacija, ki ima vsa pooblastila za izvedbo prireditve. Navadno prireditelj sklene, da prireditev bo, jo planira časovno (jo uvrsti v svoj koledar), jo da v razpis in jo dodeli nekemu v izvedbo. Pogoj za prevzem organizacije neke športne prireditve je upoštevanje in spoštovanje vseh pravil ter pravilnikov krovne zveze, ki izda razpis. V primeru, da ni opredeljenih pravil ali pravilnikov zveze, da ni nikakršnih podrobnosti v zvezi s tem,

se to uredi s pogodbo. Tako se določijo vsi udeleženci, vsa jamstva, finančne obveznosti, finančni deleži, sponzorstva, zavarovanja prireditelja pri vstopnini, televizijskih prenosih, reklamnih sporočilih ...

V Sloveniji so prireditelji vseh uradnih športnih tekmovanj, ki so povezana v evropskem in svetovnem prostoru, državne panožne zveze, prireditelji svetovnih in evropskih prvenstev so mednarodne športne zveze, prireditelj olimpijskih iger je Mednarodni olimpijski komite.

Organizator ali izvajalec prireditve je tista organizacija, ki jo je na osnovi prijave na razpis izbral prireditelj in izpolnjuje vse pogoje za izvedbo prireditve (če seveda ne izvede prireditelj prireditve sam oziroma gre za eno in isto osebo – največkrat se to dogaja na ravni društva, kluba). Organizator mora dobro preučiti vsa pravila, pravilnike prireditve in predpise, preden se odloči kandidirati na razpisu prireditelja. V načelu velja, da organizacijski odbori prireditve – torej organizatorji – niso pravne osebe, njihov pravni status je urejen s pravili in pravilniki prireditelja (npr. Zlata lisica, Planica ...). Na nekaterih prireditvah, predvsem v kolektivnih športnih panogah, v primeru mednarodnega društvenega tekmovanja pod vodstvom mednarodne zveze, je društvo oziroma klub neposredno odgovorno prireditelju.

Pri nas so najpogosteje organizatorji prireditev društva določenih panog oziroma dejavnosti posebni organizacijski odbori, nacionalne strokovne panožne zveze, nacionalni olimpijski komite ...

Pokrovitelj prireditve je tisti, ki daje protokolarno podporo in je načeloma ugledna osebnost ali institucija iz političnega, gospodarskega, kulturnega ali športnega življenja, ki simbolično skrbi za prireditev.

Sponzorstvo je poslovni partnerski odnos. Sponzor je (navadno) podjetje, ki se dogovori, da finančno podpre neko dejavnost ali prireditev v zameno za reklamne storitve – oglaševanje. Torej bi lahko rekli, da se sponzor in prejemnik pogodbeno dogovorita za obojestransko koristno sodelovanje. Dogovor je potrebno natančno opredeliti ter se ga držati, da ne pride do nezadovoljstva s strani sponzorjev.

Donatorstvo je nekomercialna dejavnost, za katero podjetje ali organizacija ne pričakuje nikakršnega povračila. Donacija pomeni darovanje nečesa, dar, darilo ... Prejemnik donacije je lahko pravna ali fizična oseba, kar velja tudi za donatorja. Donatorstvo je lahko tudi anonimno. Sredstva so namenjena širšemu pomenu, s takšno podporo se poskuša narediti nekaj splošno dobrega ali pa doseči nek splošno koristen cilj, ki ga bodo koristili drugi in ne donator ter prejemnik.

Vljudnost zahteva, da organizator med in po prireditvi objavi častnega pokrovitelja, pokrovitelja – sponzorja in donatorja društva ter se jim na ta način javno zahvali s priznanji, diplomami, plaketami ipd. (Šugman, 2002).

3 PROTOKOL

Protokol je skupina pravil, dogovorov ali postopkov, ki se uporabljajo v različnih okoliščinah. Izraz se lahko nanaša na različna področja, kot so diplomacija, politika, pogodba, odnosi, šport, kultura ...

Dobro organizirane prireditve ni, če ni ustreznega in dobro izvedenega protokola, ne glede na to, ali je protokol splošni ali posebni. Navadno se za izvedbo protokolarnega procesa določi umirjeno, uglajeno, izobraženo in nekonfliktno osebo. Je zahtevno in natančno delo, ki zahteva od prve do zadnje izvedbe popolno perfekcijo in natančnost.

3.1 OSNOVNA NAČELA PROTOKOLA

Vsak organizator kakršnekoli prireditve ali dogodka mora poznati temeljne principe in pravila protokola, ki je v sodobni družbi nepogrešljiv, saj postaja dan za dnem popolnejši in bolj obvezujoč. Kaj vse vsebuje protokol, je odvisno od organizacije oziroma od področja, kateremu je protokol namenjen. Na kratko lahko naštejemo določene prvine, kot so oblačenje, pisanje in komuniciranje po telefonu, elektronski pošti, skrb za medsebojne odnose in odnose s tujci, uporabo državnih simbolov, prirejanje sprejemov in obnašanje na sprejemih, pred mikrofoni, televizijskimi kamerami, način govora, obnašanje ob poslovnih večerjeh, kosilih ... Te vsebine bi lahko poimenovali splošni protokol.

V športu moramo ob splošnem protokolu uveljavljati še posebni – športni protokol. V njem moramo upoštevati predvsem: spoštovanje mednarodno predpisanih protokolarnih obveznostih, način in sestavo častnih odborov pokroviteljev, uporabo športnih in ob tem tudi državnih simbolov, otvoritvene in zaključne ceremoniale, uradna in druga priznanja, odnos do pokroviteljev in donatorjev, odnos do medijev (ki je posebnega pomena in zahteva poseben pristop), organizacijo najrazličnejših simpozijev, kongresov, posvetovanj, seminarjev, sprejeme za športnike ... Od vsega naštetega je med drugim tudi odvisno, kako uspešna bo organizacija športne prireditve.

3.2 UPORABA DRŽAVNIH SIMBOLOV

Državni grb, zastava in himna označujejo pripadnost Republiki Sloveniji. Uporaba teh simbolov je predpisana z Zakonom o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi. Simboli se smejo uporabljati le v obliki in z vsebino, ki so določeni v Ustavi Republike Slovenije in v zakonu, ter na način, ki je določen v citiranem zakonu (Uradni list RS, št. 67-2392/94, stran 3713).

3.3 UPORABA ŠPORTNIH SIMBOLOV

Skoraj vsa društva, klubi in zveze imajo v svojih pravilih določene simbole, znak ali značko, zastavo in oblačila (kroj in barvo). Pravica do uporabe športnih simbolov je ravno tako opredeljena s pravili in pravilniki. Temeljna pravica (in obenem tudi obveznost) članov društva, kluba ali zveze je, da lahko uporabljajo simbole na javnih shodih in javnih prireditvah. Ti športni simboli so zelo priljubljeni tudi za obstoječe privrženca in oboževalce društev, klubov in zvez ter so hkrati tudi zanje dobra promocija.

3.4 JAVNE OSEBNOSTI NA ŠPORTNIH PRIREDITVAH

Organizator vabi na športne prireditve tudi znane javne osebnosti s političnega, kulturnega, gospodarskega, medijskega in športnega področja. Znano je, da so športne prireditve medijsko zelo odmevne. To je tudi glavni vzrok obiska javnih oseb, med katerimi je veliko takih, ki se na šport dobro spoznajo in tovrstne prireditve podpirajo.

Goste vabi na športno prireditev organizator s posebnim vabilom, priloženim programom in z vsemi drugimi vabili za ogleda, sprejeme, sestanke ... Običaj je, da se protokolarna služba organizatorja poveže z državno protokolarno službo za primer informiranja in usklajevanja zasedenosti znanih politikov, da bi jih povabili na prireditev. Isto velja tudi za druge goste (s področja športa, kulture in gospodarstva ter medijev), za katere je organizator zainteresiran, da bi si prireditev ogledali. S tovrstnimi povabljenimi posebnimi gosti se možnost obiska športne prireditve poveča.

Protokol za osebe »VIP« (very important person – zelo pomembne osebe) in tudi druge vabljene goste zahteva zelo natančno usklajenost delovanja, pozornost in sodelovanja z mnogimi službami organizacije. Skoraj lahko trdimo, da na vsaki prireditvi pride do drobnih napak, ki se z dobro voljo, strpnostjo ter toleranco pravočasno odpravijo. Večjih napak žal ni mogoče niti odpraviti niti pozabiti.

3.5 OTVORITEV IN ZAKLJUČEK PRIREDITVE

Vsaka prireditve ima svojo slavnostno otvoritev in zaključek. Sama slovesnost otvoritve in zaključka je odvisna od ravni in pomena prireditve ter jo temu primerno organizator tudi pripravi. V današnjem času recesije (če izvzamemo tekmovanja najvišje ravni – olimpijske igre) organizatorji zelo skrbno finančno načrtujejo otvoritev in zaključek. Slovesnosti so sicer skromnejše, vendar kljub temu na višji kulturni ravni.

Otvoritev je lahko tik pred začetkom športne prireditve ali pa vmes, ko je sama prireditve že stekla. V praksi sta obe možnosti že uveljavljeni. Najbolje je, če je otvoritev v prostorih prireditve ali na osrednjem tekmovalnem prostoru.

Vsaka športna prireditve naj ima svojo otvoritev, če nič drugega, naj bo to bolj poudarjen začetek tekme; tako bo iz njega razvidno, da gre za otvoritev prireditve. Nekateri športni prireditve enostavno zahtevajo samostojno otvoritveno slovesnost, nekateri zopet skromnejšo ali pa samo »defile« – mimohod nastopajočih na tekmovanjih. Za otvoritve in zaključke prireditve je treba izdelati poseben scenarij, ki naj bo kratek in na visoki kulturni ravni. Otvoritev je vselej zasnovana strožje, medtem ko je zaključek bolj sproščen in umirjajoč.

4 BISTVO TEKMOVALNIH SISTEMOV

Vsa športna tekmovanja so organizirana v tako imenovanih tekmovalnih sistemih in se z leti dopolnjujejo, spreminjajo, prilagajajo ... Angleži so jih prvi uvedli konec 18. stoletja, in sicer iz političnih razlogov na vrhuncu industrijske revolucije. Zaradi brezposelnosti najnižjih slojev in brezdelja je šport postal izhodišče za odvratanje ljudi od socialnih in političnih problemov takratne družbe. Šport je tako postal prizorišče zabave ter sprostitev za gledalce in obenem tudi za udeležence.

Kasneje, ko se je sodobni šport sunkovito razvijal, so imeli tekmovalni sistemi poudarek na strokovni noti. Ko pogledamo nazaj skozi zgodovino časovnega obdobja petdesetih let, se z lahkoto ugotovi, da nekaterih medsebojni srečanj pravzaprav sploh ni bilo. Poznali so tako imenovani »izločilni tekmovalni sistem« (s tujko takemu sistemu rečemo »cup«), tekmovalni sistem »liga« in »turnirski sistem« tekmovanja.

Bistvo vsakega tekmovanja je, da traja čim dlje, da je čim zanimivejše in privlačnejši za pokrovitelje, da bi prireditelj in igralci zaslužili. V današnjih časih tekmovalni sistem zagotavlja organizatorju in prireditelju večji ali manjši denarni učinek.

4.1 TEKMOVALNI SISTEMI V NOGOMETU

Tekmovalni sistemi v nogometu so razdeljeni na različne nivoje tekmovanja. Najnižje oblike tekmovanja so medobčinske lige, ki se razvrščajo po preteklih dosežkih udeležencev – klubov. Najboljši iz občinskih lig se uvrstijo na državni nivo tekmovanja, in sicer v tretjo slovensko ligo – zahod ali vzhod. Sledi druga slovenska nogometna liga, ki je enotna; v njej nastopa 10 nogometnih klubov. Najvišji nivo tekmovalnega sistema je v 1. slovenski nogometni ligi, v kateri nastopa 10 najboljših klubov v državi, ti so kandidati za naslov državnih prvakov. V prvi slovenski ligi so tudi največji denarni pretoki.

Vzporedno z ligaškim delom tekmovanja poteka tudi najmnogičnejše tekmovanje, v katerem so udeleženi vsi klubi od najnižjega do najvišjega nivoja. Tekmovanje poteka po sistemu izločanja in se imenuje Pokal Slovenije. Tekmovanje se prične z najnižjimi ligami, nasprotnike – pare določi žreb. Zmagovalci napredujejo in z zmagami si pridobivajo vedno močnejše nasprotnike. V tem tekmovanju se lahko srečata nasprotnika iz različnih lig. Končni zmagovalec je pokalni zmagovalec Slovenije. V tem tekmovalnem sistemu je manjši denarni pretok kot v ligaškem sistemu, ker posamezna ekipa odigra bistveno manj tekem.

Državni prvak prve slovenske nogometne lige in pokalni prvak si s tem naslovom priborita nastop na kvalifikacijah evropske lige. V evropskih ligah so pretoki denarja neprimerljivo višji kot pri nas. Pred začetkom ligaškega in pokalnega dela sezone se pomerita državni prvak in pokalni zmagovalec za osvojitve super pokala Slovenije. Super pokal ima bolj simboličen značaj.

Vsako leto se zmagovalci posameznih lig uvrstijo v višjo ligo in ravno tako zadnje uvrščeni na lestvicah padejo v nižji nivo tekmovanja. Drugo uvrščeni na lestvicah v večini lig igrajo dodatne kvalifikacije s predzadnjim višje lige za preboj ali obstanek v višji ligi.

Vsa nogometna tekmovanja v Sloveniji se igrajo po pravilih svetovne nogometne organizacije FIFA, ki je najvišji organ svetovnega nogometa. Sistem organizacije tekmovanj v svoji državi pa organizira posamezna nogometna zveza. V Sloveniji je pod okriljem Nogometne zveze Slovenije dobro organiziran tekmovalni sistem. Tekmovanja časovno trajajo skozi celo leto z manjšimi časovnim premori. V teh časovnih premorih potekajo meddržavna tekmovanja (kvalifikacije za evropsko prvenstvo, svetovno prvenstvo, v primeru uvrstitve pa evropsko ali svetovno prvenstvo).

5 ŠPORTNI MENEDŽMENT

5.1 KAJ JE ŠPORTNI MENEDŽMENT?

Športne dejavnosti so v današnjem času zelo razvejane (državna, mednarodna, klubska, regionalna ...), povezujejo različna področja (od procesa treniranja do trženja, psihologije, organizacije športa ...), uporabljajo različne vire (človeške, sredstva ...) in jih usklajujejo med seboj. Usklajevanje tudi je bistvo menedžmenta. Pri športu govorimo o usklajevanju – koordinacijo športnih virov torej imenujemo športni menedžment.

5.2 ZAKAJ ŠPORTNI MENEDŽMENT?

Dogajanje v športu je posledica nenehnega razvoja športne dejavnosti. Šport se je sčasoma širil in s tem se je pojavila potreba po njegovi urejenosti, sistematizaciji, informatizaciji, vodenju in organiziranosti, z eno besedo po menedžmentu športne dejavnosti. Ko neka dejavnost postane preobsežna, jo je potrebno ustrezno urediti. Edino tak način delovanja – podrejanje sistemu treniranja je namreč lahko zagotovilo športniku za doseganje vrhunskih rezultatov. Športna organizacija, ki želi nemoteno delovati, mora izvajati različne aktivnosti. Vedeti moramo, da se tako danes kot v preteklosti vse podreja finančnim pretokom, brez tega se športne dejavnosti ne bi mogle razvijati. Razlika je le v tem, da se je povečala količina pretoka financ do te mere, da ima (predvsem vrhunska) športna dejavnost priokus po denarju.

Ne gre samo za dobrino, kot vidimo v zadnjem času, temveč športna dejavnost celo narekuje ritem zaslužka in je postavila nove temelje posla. Ne samo da se je športna dejavnost prilagodila zakonitostim posla, temveč si je na osnovi tega ustvarila svojo vejo in odprla svoj posel. To je torej športni menedžment.

S športno dejavnostjo želimo opredeliti vse oblike športnega udejstvovanja, tako športa za razvedrilo – rekreativnega športa, kot za dosežek – vrhunškega športa, pa tudi športa mladih, in vse procese, ki delujejo vzporedno. Na tem področju so najbolj dejavne športne organizacije, ki so temeljni izvajalci športne dejavnosti. S pomočjo športnega menedžmenta so usmerjene v zadovoljevanje primarnih in tudi sekundarnih človekovih potreb.

V športnem menedžmentu se srečujemo z viri. Sestavljajo jih ljudje (trenerji, zdravniki, psihologi, terapevti, sodniki ...), strokovno znanje in izkušnje (metode treniranja, psihologija športa, sodniška pravila ...), sredstva (finance, objekti, naprave, pripomočki ...), skratka vse, iz česar menedžment črpa in s čimer menedžer lahko razpolaga, da doseže cilj(e). Ravno menedžerji so tisti, ki povezujejo športno dejavnost s poslovnim svetom. Tu gre za proces usklajevanja

učinkov športne dejavnosti s pomočjo poznavanja ekonomskih zakonitosti. Eden glavnih učinkov športne dejavnosti je športni rezultat – dosežek, cilj, ki v procesu športnega menedžmenta predstavlja produkt. Ta produkt ima menjalno vrednost, ki jo športni menedžerji uporabijo in z njo upravljajo ter tako stremijo k cilju.

Med produkte pa ne štejemo samo športnih dosežkov, ampak tudi vse druge storitve, ki nam jih ponuja športni menedžment. Posledica procesa športnega menedžmenta so produkti in so dvojnega pomena (udeleženci). Aktivni pomeni, da se športno udeležujemo, vodimo športno organizacijo, izvajamo športni program, torej udeležujemo namen športnega menedžmenta. Medtem pa kot pasivni proces športnega menedžmenta spremljamo in smo (u)porabniki učinkov – ciljev športnega menedžmenta.

Lahko bi rekli, da gre za proces proizvodnje v obeh primerih, pri katerem so uporabniki tudi producenti. Športne rezultate ustvarja športnik kot aktivni uporabnik, ki predstavlja produkt – rezultat. Produkt v pasivni vlogi spremljajo gledalci, ki tudi ovrednotijo njegovo pomembnost. Športni menedžer ne glede na to uporabi športni rezultat kot predmet za upravljanje. Rezultati – produkti so zanimivi za širšo javnost, sponzorje, medije in ostale, ki se nanje odzivajo pozitivno ali negativno, kar športni menedžment uporabi za sporočanje.

Odziv na produkt vedno pusti določen vtis. Naloga športnega menedžmenta je, da ga sprejme kot izziv v smislu pridobivanja slehernega uporabnika na svojo stran. Moč produkta je v tem, da se uporabnik poistoveti z njim, hkrati pa tudi s producentom. Tako ima športni menedžment dvojno moč pri vplivanju na uporabnika. Pravzaprav gre v vseh primerih za športne storitve, pri tem pa športni menedžment deluje na temelju nekaterih pravil in poznavanja umetnosti vodenja v upravljanju virov k postavljenim ciljem.

Dejstvo je, da je šport prerasel v zelo močno »industrijo«, vendar brez ustreznih pojavov, kot je športni menedžment z vsem svojim bistvom šport ne bi več obstajal. Športna industrija se je morala podrediti značilnostim menedžmenta in prilagoditi proces svojim potrebam. Športni menedžment se namreč usmeri k ustvarjanju, prilagajanju in obvladovanju sprememb, saj uspeh pravzaprav naredijo odločitve, dostikrat še neznane. Iz tega sledi, da je športni menedžment mentalna – miselna, občutna, intuitivna aktivnost ljudi v organizaciji (Šugman, 1999).

5.3 MENEDŽMENT ŠPORTNIH ORGANIZACIJ

Menedžment športnih organizacij je eno temeljnih področij delovanja športnega menedžmenta, saj so v njem temeljni izvajalci športne dejavnosti. Njihova opredelitev bistveno zaznamuje obliko izvajanja menedžmenta, ker obstajajo razlike

med vodenjem pridobitne in nepridobitne organizacije. Ta opredelitev je povezana z odločitvami o delovanju in s tem tudi o obstoju organizacije.

Delovanje športne organizacije je na eni strani povezano s pridobivanjem somišljenikov oziroma udeležencev, ustvarjanju dobrih odnosov in stremljenju k izboljšanju stanja. Na drugi strani pa mora športna organizacija voditi projekte, ki so v njeni pristojnosti. Udeleženci in projekti so seveda povezani in soodvisni, oba dejavnika pa mora športna organizacija usmeriti v prihodnost oziroma za dolgoročno uspešnost mora prepoznati prihodnje potrebe, ki zahtevajo sedanje odločitve. Prepoznavnost trenda razvoja (in s tem videnje svojega mesta v prihodnosti) omogoča spodbujanje želje v smeri, kamor želimo priti. Naš cilj je takšen, kakršnega vidijo udeleženci s svojimi predstavami o izboljšanju stanja. Ker nam udeleženci ne povedo ali ne znajo povedati, kaj si želijo, je prihodnost meglena, ustvarjalni ljudje pa jo vseeno vidijo na podlagi informacij udeležencev in domišljije (Šugman in drugi, 2006, str. 166). Slediti tej poti pomeni tudi sprejeti tveganje. Pri tem moramo paziti na razmerje med previdnostjo in nepremišljenostjo ter izbrati pravi čas za odločitev (»timing«). Biti preveč previden pomeni nič tvegati, s tem pa običajno zamudimo mnoge priložnosti za »boljši jutri«. V nasprotju s tem pa nepremišljenost pomeni sprejemanje tveganja pri vsaki odločitvi, saj vse ne morejo biti prvovrstne. Zato pravo razmerje med tema dvema še ne zagotovi preživetja oziroma ne zagotavlja uspeha. Za to poskrbi »timing« odločitve, kajti današnja odločitev lahko pomeni obstoj, jutrišnja pa le zamujeno priložnost. Zato moramo pri vsaki odločitvi misliti na priložnost in tveganje, vprašati pa se moramo, ali se odločitev v prihodnje lahko razveljavi. To pomeni, da si lahko privoščimo precejšnje tveganje, ker lahko svojo odločitev izničimo. V športu tega razkošja pogosto ni, zato se moramo stalno spraševati, ali je finančno izziv prevelik, da bi ogrozil obstoj organizacije.

5.4 PRODUKTI ŠPORTNEGA DOSEŽKA

Šport je odličen promotor države, s čimer se večina odraslih državljanov Slovenije strinja in obenem menijo, da je to uspešen dejavnik promocije sponzorjev in organizacij, ki vlagajo v športne dejavnosti. Vrhunski športni dosežki so zelo prepoznavni in so pomemben dejavnik promocije, prepoznavnosti športnika in identitete vsakega naroda in države, torej tudi Slovenije.

Eden pomembnejših produktov športa so storitve, ki izhajajo iz motivov pasivnih uporabnikov. Chelladurai (1994) navaja naslednje: »Razvedrilo, tekma, spektakel in zadovoljitev družabnih potreb na t. i. »tretjih mestih«. Športniki nastopajo na tekmovanjih in »proizvajajo« športne dosežke, gledalci pa plačajo za gledanje nastopov določeno ceno. Ta cena pa ne vključuje samo športnega rezultata, ampak je tekmovanje jedro dogodka, ki ga spremlja (danes vedno bolj) še spektakel. To so ob tekmovalne aktivnosti (uvodna in sklepna slovesnost na večjih tekmovanjih, parade ob polčasih, navijaške skupine ipd.). To so dodatni elementi v razvedrilnem

svežnju, za katerega gledalci plačajo vstopnino in so pomembni prav tako kot tekmovanje.« (Šugman in drugi, 2006).

Način privabljanja na športne dogodke je stvar tržnega komuniciranja oziroma oglaševanja. Naš glavni cilj mora biti, da se ponudba čim bolj približa željam in potrebam uporabnika, ki jih poskušamo čim natančneje ugotoviti in se jim z različnimi metodami prilagajamo. Obstaja pa še drug vidik, pri katerem s spodbujanjem ustvarjamo povpraševanje z oglaševanjem na TV med športnimi prenosi ali na prizoriščih športnih prireditev, na reklamnih panojih ob cestah ali objektih, internetnih straneh in podobno. Obenem si prizadevamo pridobiti naklonjenost uporabnikov, tako da sponzoriramo skupine, ki jim uporabniki pripadajo oziroma so jim naklonjeni. Pri tem uporabljamo metode strateškega trženja in z organizatorjem športne prireditve opravljamo analizo specifičnega trga.

6 PROSTOVOLJSTVO

6.1 DEFINICIJA PROSTOVOLJSTVA

»Prostovoljno delo je aktivnost, ki je izvršena za druge v katerokoli organizaciji, ki ni prisilna oziroma obvezna ter je neplačana.« To definicijo je podalo nizozemsko ministrstvo za zdravje, socialo in šport. Definicija prostovoljnega dela ima štiri značilnosti.

- **AKTIVNOST**

To so lahko vse oblike dela v športu, tehnično osebje (sodniki, zapisnikarji ...), športno-medicinsko osebje (zdravniki, fizioterapevti ...) in administracija, ki jo v veliki meri upravljajo in izvajajo prostovoljci.

- **ORGANIZIRANOST**

Pravzaprav pomeni delati v športnih organizacijah, ki so ustanovljene na podlagi zakonov, po drugi strani pa neorganiziranost pomeni v lastnem domačem okolju (krajevna skupnost, soseščini, družini ...).

- **NI PRISILNO**

Vsak prostovoljec se lahko odloči za določeno delo v športni organizaciji. To ne pomeni, da mora obstajati nek moralni koncept pri odločitvi za prostovoljno opravljanje takega dela. V praksi se kaže, da pri delu z volonterji oziroma prostovoljci ni posebnih težav. Oseba, ki se odloči za prostovoljno delo, običajno čuti moralno odgovornost oziroma obveznost do dela, ki ga opravlja.

- **NI PLAČANO**

Prostovoljec oziroma volonter za svoje opravljeno delo (storitve) ne dobi plačila. To pa ne vključuje povračila stroškov, nastalih pri opravljanju določenega dela (najpogosteje so to potni ali materialni stroški).

6.2 ZNAČILNOSTI PROSTOVOLJNEGA DELA

V grobem ločimo dve vrsti prostovoljnega dela. Za prvo je značilno, da prostovoljec opravlja delo v kombinaciji s profesionalno oziroma plačano zaposlenostjo (torej dela ob svoji redni zaposlenosti še prostovoljno) ali v kombinaciji z gospodarskimi opravili. Volontersko ali prostovoljno delo, ki se opravlja kot alternativa plačani zaposlitvi, imenujemo »step down«. Druga oblika prostovoljnega dela naj bi vodila v kasnejšo profesionalno zaposlitev. To vpliva na zadovoljstvo prostovoljca oziroma vsebino prostovoljnega dela. Tako se lahko ustvari nova kakovost dela, ki ga lahko primerjamo s profesionalnim delom. Takšno obliko volonterskega dela imenujemo »step up«.

V današnjih časih je meja z vidika kakovosti med plačanim profesionalnim in prostovoljnim delom izginila. V praksi se prostovoljnega dela ne da opredeliti z vsebino dela. Vse to pa lahko pripišemo kvalificiranim oziroma volonterjem »step up«, ki svoje delo opravljajo kot profesionalci. Taka kakovost dela prostovoljcev seveda ni pravilna. Včasih je držalo dejstvo, da je en profesionalec vreden toliko kot 10 prostovoljcev skupaj, žal pa to dejstvo že nekaj časa ne drži več. Prednosti prostovoljcev znotraj športnih organizacij so številne. Čas, trud in znanje, ki jih ljudje vložijo v volontersko delo, izvirajo iz velike notranje motivacije, ki so lahko produkt različnih moralno-etičnih izhodišč. Te seveda lahko variirajo od najbolj pozitivnih do najbolj negativnih. Prostovoljci za opravljeno delo ne zahtevajo nikakršnega plačila. Za klub je ta rešitev ugodna, običajno sta zadovoljstvo in čast tisto, kar prostovoljcem največ pomeni. Z delom pokažejo svojo pripadnost organizaciji, klubu, društvu ... Nekateri ali ostali se odločijo za prostovoljno delo, ker ob koncu opravljenega dela sicer dobijo moralno priznanje in pohvalo ter povrnjene potne stroške, nastale pri opravljenem delu, s strani organizacije, kluba, društva ... Lahko prejmejo tudi nekatere druge nedenarne oziroma materialne nagrade, kot so razni sponzorski izdelki, promocijski material, potovanja, oprema, športni pripomočki, letne karte ...

Pri zaposlovanju prostovoljcev delodajalci (klubi, društva, organizacije ...) nimajo nikakršnih večjih težav z administracijo in davki, ki jih predpisujejo zakoni, ter zdravstvenim zavarovanjem. Prostovoljci lahko pomenijo kar nekaj prednosti za razvoj športa in športne kulture, na drugi strani pa lahko povzročijo tudi nekaj slabosti, namreč med delodajalci ter prostovoljci ni nikakršnih pravno formalnih dokazov in zvez, ki bi predpisovali način opravljanja dela. To je sicer prednost, saj sta obe strani pri odločanju in opravljanju nalog oziroma dela prosta. Vsak prostovoljec opravlja svoje delo na osnovi svojih znanj, izkušenj, predanosti do dela ter sposobnosti, kar včasih pripelje tudi do napak, te pa posledično vodijo v konflikte. Delodajalec profesionalno zaposlenih navadno od prostovoljcev zahteva preveč časa in organiziranosti, zato ta ob svojih obveznostih ter redni zaposlitvi ne najde dovolj potrebnega časa za kakovostno opravljanje prostovoljnega dela v športu.

Klub oziroma organizacija od prostovoljcev ne more zahtevati niti kakovosti niti kvantitete. Zadovoljen mora biti s tem, da bo delo opravljeno (ko bo in če sploh bo) ali pa v nasprotnem primeru odsloviti prostovoljca. Klubi, organizacije, društva ne morejo pričakovati niti nenehnega razvoja niti kontinuitete dela.

Kakovost športa je odvisna od kakovosti in količine ljudi, ki delajo na različnih delovnih mestih v športnih organizacijah. Med profesionalci in prostovoljci lahko ravno to pripelje do konkurenčnega boja. Kadar prostovoljce pri njihovem delu oziroma nalogah motivira želja po oblasti ter odločanju, se konkurenčni boj samo še zaostruje in stopnjuje. Upravitelji oziroma lastniki športnih organizacijah (pri nas jih še ne poznamo) se odločajo med specifičnimi lastnostmi prostovoljcev in profesionalcev. Delodajalec pri izbiri delavcev poleg specifičnih lastnosti upošteva tudi poslanstvo, politiko in potrebe športne organizacije.

Kljub številnim prednostim prostovoljcev v športnih organizacijah je zaposlovanje profesionalnih oziroma kvalificiranih delavcev neizogibno. Specifična kvalifikacija, strokovna usposobljenost, znanja na določenih področjih pomenijo naložbo v čas in izobraževanje. Delati s profesionalnim kadrom pomeni tudi boljšo varnost za stalnost dela v športni organizaciji. Povečanje tendence dela s prostovoljnimi kadrom pomeni na drugi strani zmanjševanje profesionalizacije dela v športnih organizacijah. Razvoj športne znanosti in samega športa zahteva določeno stopnjo profesionalizacije dela. Posledično je skoraj neizogibno dejstvo, da je profesionalizacija na določeni ravni dela v športu za doseganje solidnih rezultatov nujno potrebna.

Kot je bilo že velikokrat poudarjeno, bo vedno obstajal paradoks med delovanjem profesionalcev in prostovoljcev v športnih organizacijah. Država, športne organizacije in menedžerji, ki delajo s prostovoljci, morajo poznati njihove osnovne značilnosti ter značilnosti njihovega dela. Doktrina dela je zato v športu nujno potrebna. Njena glavna naloga je ustvariti dobre razmere za delo tako prostovoljcev kot profesionalcev. Ko oblikujemo politiko organizacije, društva, kluba ... moramo biti zelo pozorni na poslanstvo in značilnosti športne organizacije ter uporabnikov športnih storitev. Poslanstvo, cilji in motivi uporabnikov ter športne organizacije se morajo v vsakem primeru dopolnjevati in delitev dela med njimi ni mogoča.

Tudi na proslavi ob 90-letnici Nogometnega kluba Domžale je sodelovalo kar nekaj prostovoljcev (starši igralcev mlajših kategorij, bivši igralci in trenerji kluba, ljubitelji nogometa, privrženci kluba ...). Svoje naloge in delo so opravili odlično brez večjih napak ali zapletov.

7 ETIKA IN MORALA ORGANIZACIJE

7.1 DEFINICIJA ETIKE IN MORALE

Etika je skupek pravil, ki določajo, katero ravnanje je pravilno in katero je napačno. Ta pravila nam povedo, kdaj je naše vedenje sprejemljivo in kdaj oziroma v katerih primerih ni. Etika nam daje osnovne smernice za moralno ravnanje.

Morala – moralnost (latinsko »moralis« pomeni običaj) označuje obliko človekovega odnosa do sveta, do drugih ljudi in do sebe. Manifestira se v motivaciji postopanja, ocenjevanju moralno relevantnih dejanj, dobrin in slabosti. Nanaša se torej na tisto, kar je dobro in kar je slabo, kar je pravilno in kar je napačno pri človeku in njegovem ravnanju. Lahko bi rekli, da je morala ena od oblik človeške družbene zavesti. Etika in morala sta sorodna in med seboj povezana izraza.

Načela, ki jih postavi neka organizacija, društvo, klub ali pa podjetje, je treba upoštevati in se jih držati. Vsak ima načeloma svojo filozofijo in znotraj te se moramo držati določenih pravil, sprejemati etiko kot vrednoto, načelo pa uporabljati kot navodila za moralno delovanje v svojih pravilih vedenja (Kralj, 1999). Vsakdo je individualist oziroma vsak je edinstven in ima svoj način poslovanja, toda obstajajo splošna pravila, katerim se je potrebno prilagoditi. V kolikor se jim ne moremo podrediti, takrat nismo na pravem mestu in ob pravem času. Pri tem je Tavčar (v: Šugman in drugi, 2006) v grobem opredelil tri ravni etike menedžmenta.

1. Etika do zunanjega okolja

Sem prištevamo poslovno etiko oziroma vedenje do partnerjev, konkurence, uporabnikov, potrošnikov, občinstva ...

2. Etika znotraj organizacije

Sem spada etika vodenja ljudi, uporaba moči za pridobivanje sodelavcev in zaposlenih, prostovoljcev ...

3. Etika osebne dileme menedžerjev

Sem štejemo odgovornost do različne etike udeležencev v organizaciji.

Kot je zapisal Gorg leta 1991 (v: Šugman in drugi, 2006), merilu moralnega ugleda ustreza takšna organizacija, ki skrbi za odkrito komuniciranje. Seveda to pomeni tudi biti odkrit. Če mislimo, da nekaj ni dobro ali pa da nismo sposobni narediti, se raje odpovejmo, kot pa da naredimo za vsako ceno. Ne bomo mirno spali, če ne delujemo v skladu s prepričanjem, da delamo dobro. Etika in morala sta nujni na vsakem področju človekovega življenja, tudi na tržišču, na katerem ne moremo biti dolgoročno uspešni, če delujemo bolj ali manj nemoralno. Na to opozarjajo številni avtorji. Organizacija, ki je nemoralna do zunanjih in notranjih udeležencev, ne more

uspeti. V poslovnih razmerjih sta predvsem zaupanje in poštenje nenadomestljivi vrline, ki vodita v uspešnost poslovanja (Šugman in drugi, 2006).

7.2 ETIKA IN MORALA MENEDŽERJEV

Od vseh zaposlenih v organizaciji, podjetju, društvu, klubu ... imajo ravno menedžerji največ etičnih in moralnih razpotij. Seveda si želijo delovati in odločati prav, pravično ter dobro, se izogniti napačnemu odločanju, napačnemu delovanju ter slabemu. Torej je to ravnanje etično in moralno. Žal pa se v praksi vedno bolj kažejo dvomi o pravilnem ravnanju, saj se velikokrat pojavijo težave, na katere se najdejo vse prevečkrat neprave kot prave rešitve. Kar naj bi bilo etično in moralno, ni vedno tudi dobro. Še zlasti zadnje desetletje je moralnost menedžerjev deležna posebne pozornosti. Obtožbe in kritike menedžerjev niso nikoli dober znak, ker so teh identičnih kritik avtomatsko deležni tudi tisti, ki so jih postavili na njihova mesta. V kolikor se zamerimo sodelavcem, partnerjem ali pa tudi konkurenci, nas lahko izobčijo. Dolgoročno ni vredno delovati v nasprotju s postavljenimi načeli oziroma vrednotami poslovanja.

8 EMPIRIČNI DEL – 90-LETNICA NOGOMETNEGA KLUBA DOMŽALE

8.1 ZGODOVINA NOGOMETNEGA KLUBA DOMŽALE

Zgodovina Nogometnega kluba Domžale sega v leto 1921, ko so dijaki na čelu s prvim predsednikom Stankom Skokom ustanovili Športni klub Disk (SK Disk). Namen društva je bil skrbeti za telesno in duševno vzgojo članov v društvu, vendar je bil nogomet na prvem mestu. Prve tekme so se igrale na travniku v Hudinjah, v bližini nastajajoče radio postaje. Zanimivo je, da so igralci po končanih treningih in tekmah gole odpeljali domov in jih tako shranjevali za bodoče treniranje ter nastope. Svojevrsten je tudi prvi žig društva, in sicer v obliki klobase. Igralci namreč za svoje igranje niso prejeli plačila, so pa po vsaki tekmi dobili obilen obrok klobas, ki naj bi nadomestil med tekmo izgubljene kalorije. Leta 1928 je prvo moštvo SK Disk odigralo 31 tekem, a začetki rezultatsko niso bili najbolj uspešni. Nekateri predvsem mlajši člani SK Disk, ki so bili napredni, so leta 1931 skupaj s Stankom Skokom v Domžalah ustanovili Športni klub Domžale. Oba kluba sta imela v tem času 40 do 50 aktivnih članov in nad 100 navdušenih podpornih članov. SK Disk in ŠK Domžale sta že leta 1933 odigrala prve mednarodne nogometne tekme (<http://www.nkdomzale.si>).

Slika 1: Nogometaši SK Disk leta 1931

(Vir: NK Domžale)

V Domžale so na prijateljska srečanja velikokrat prihajala moštva iz sosednje Avstrije. Leta 1931 si je SK Disk zgradil lepo zagrajeno igrišče. Pred drugo svetovno vojno se je nogomet v Domžalah dodobra razvil, tudi obiskanost tekem je bila množična, še posebno med mestnima ekipama SK Disk in ŠK Domžale, in je dosegala tudi do 2500 gledalcev. Leta 1938 sta se kluba na pobudo igralcev združila, ime pa so prevzeli po kasneje ustanovljenem klubu, torej ŠK Domžale.

Med drugo svetovno vojno klub ni deloval. Prva tekma po drugi svetovni vojni je bila ponovno na nekdanjem igrišču ŠK Domžale septembra 1945, kjer so do leta 1947 tudi tekmovali. Od tam so se preselili na prostor nekdanje Pollakove usnjarne, to je približno na istem prostoru, kot je nogometno igrišče danes. Po nacionalizaciji so na prostoru zgradili nov prepotrebni stadion. Načrte za izgradnjo je naredil inženir Stanko Bloudek, ki je nadziral tudi samo gradnjo. Z izgradnjo novega stadiona ob Kamniški Bistrici se je po drugi svetovni vojni nogomet v Domžalah dvignil na višjo raven. Na predlog inženirja Stanka Bloudka je bil ustanovljen strokovni odbor, ki naj bi rešil problem organizacije nogometa v Domžalah. Sistem dela je že na začetku zajemal selekcije starejših članov, mladincev in pionirjev. Pomembno vlogo je imel trener Lesjak, ki je poiskal nadarjene nogometaše, jim v dveh letih posređoval svoje znanje in jih pripravljaj na večje dosežke v nogometu. To dvoletno obdobje je prineslo Domžalam izredno bogat nogometni kader igralcev, s katerim je bil nato klubu zagotovljen priliv igralcev za tekmovalno obdobje vse do leta 1970 (<http://www.nkdomzale.si>).

Slika 2: Moštvo NK Domžale leta 1961

(Vir: NK Domžale)

Od začetka petdesetih let 20. stoletja je moštvo nastopalo v podzvezni ligi (ljubljska podzvezna liga), ki se je kot srednje kvalitetna slovenska kategorija nenehno soočala z dejstvom, da tudi najboljša moštva iz tega okolja ne zmorejo še enega kakovostnega preskoka, in sicer v višje tekmovanje. Konkurenca, v kateri je dolga leta nastopalo moštvo Domžal, se je imenovalo tudi 1. podzvezni razred. Tekme v tej ligi so bile svojevrsten derbi, ki se je odlikoval z veliko borbenostjo. NK Domžale so bile vedno pri vrhu lestvice. Žal ekipi v petdesetih, šestdesetih in sedemdesetih letih ta preskok v višjo ligo konkurenco ni nikoli uspel.

V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja je bil nogomet tako po številu tekmovalcev kot tudi po številu organiziranih tekem in zanimanju zanje najbolj množičen šport v občini Domžale. Leta 1970 so se Domžale končno uspele uvrstiti v višji razred Ljubljanske podzveze. Že naslednje leto so se borile za sam vrh. Po šestih letih so si vnovič priborili pravico do kvalifikacij za vstop v slovensko nogometno ligo, vendar se žal ponovno ni izšlo. Tako je bilo še nekajkrat, vse do reorganizacije tekmovanj. Uveljavil se je tako imenovani selekcijski pristop, ki naj bi sčasoma omogočil, da bi se najboljši nogometaši s posameznih območij združili v najboljši selekciji in s tem piramidalno zagotovili kakovostno rast nogometa v posamičnih okoljih. Ta sistem je omogočal, da so se Domžalčani prebili v drugo slovensko ligo, ki so jo igrali do leta 1984. Takoj naslednje leto pa so se pod okriljem novega trenerja, ki je s svojimi igralskimi izkušnjami ter znanjem zelo motiviral ekipo, končno prebili v prvo slovensko ligo. Domžalčani so vse do osamosvojitve uspešno nastopali v prvi slovenski ligi (<http://www.nkdomzale.si>).

Slika 3: Ekipa NK Domžal, ki si je v sezoni 1984/85 priborila vstop v prvo slovensko ligo

(Vir: NK Domžale)

V zadnji sezoni pred osamosvojitvijo so Domžalčani v prvi slovenski ligi (v bivši Jugoslaviji četrti rang tekmovanja) med šestnajstimi klubi zasedli sedmo mesto.

Sledi obdobje po osamosvojitvi, kjer so Domžalčani leta 1991 igrali v najmočnejši, prvi slovenski ligi. Vendar so kaj kmalu zopet izpadli v drugo ligo in do leta 1998 kljub številnim poskusom in spodrseljajem tam tudi ostali. V sezoni 1997/1998 so se uvrstili na tretje mesto in si s tem priborili kvalifikacije za vstop v prvo ligo, kar jim je tudi uspelo (<http://www.nkdomzale.si>).

Slika 4: Ekipa NK Domžale, ki je po kvalifikacijah uspela doseči preboj v prvo slovensko ligo v sezoni 1997/1998

(Vir: NK Domžale)

Članska ekipa NK Domžale je naslednje tri sezone dokaj uspešno nastopala v prvi slovenski ligi. Priznanje za delo in organizacijo so v klubu dobili leta 1999 s strani Nogometne zveze Slovenije, saj so jim v znak tega dodeli organizacijo kvalifikacijske tekme za evropsko prvenstvo mlajših članov (do 21 let) med ekipama Slovenije in Albanije. To je bila prva meddržavna nogometna tekma v zgodovini domžalskega nogometa, katere organizacija je bila pohvaljena. V sezoni 2000/2001 so na žalost Domžalčani zopet nazadovali v drugo ligo. 80. obletnica domžalskega nogometa tako rezultatsko ni blestela, je pa kljubovala številnim organizacijskim spremembam, ki predstavljajo prelomnico v domžalskem nogometu (<http://www.nkdomzale.si>).

Slika 5: Ekipa NK Domžale v sezoni 2001/2002

(Vir: NK Domžale)

Pred sezono 2002/2003 je v NK Domžale prišlo do temeljite organizacijske prenovе tako na delovnem kot tudi na kadrovskem področju. Posledica teh sprememb je bil očiten rezultat članske ekipe. Osvojeno je bilo prvo mesto v drugi slovenski ligi ter s tem pridobljen vstop v prvo slovensko ligo oziroma v slovensko nogometno elito. V Domžalah niso preskakovali stopnic, zato so se počasi in vztrajno vzpenjali proti slovenskemu nogometnemu vrhu. Že v sezoni 2004/2005 so osvojili drugo mesto in se prvič v zgodovini kluba uvrstili v pokal evropske nogometne zveze, kar je bil velik izziv tako na organizacijskem kot tudi tekmovalnem področju. Popularizacija nogometa v občini je zrasla ter pridobila prepoznavnost tako v državi kot tudi zunaj nje. Organizacijsko je bil to kar velik zalogaj, ki pa smo ga z odliko izpeljali brez večjih zapletov in bili pohvaljeni tako s strani domače kot tudi evropske nogometnih zveze – UEFA. Za Domžalčane je bila sanjska sezona 2006/2007, ko so suvereno osvojili sam vrh prve slovenske lige – osvojili so naslov državnih prvakov Slovenije.

Domžalčani so v petih letih uspeli priti iz druge lige do naslova najboljšje ekipe v Sloveniji. Poleg tega so postavili edinstven rekord v slovenskem državnem prvenstvu, saj so ostali neporaženi kar 32 zaporednih tekem. Ta rekord je v veljavi še danes (<http://www.nkdomzale.si>).

Slika 6: Sezona 2006/2007 – naslov državnih prvakov Slovenije

(Vir: NK Domžale)

Domžalčani so sezono 2007/2008 začeli z lovoriko, saj so v Super pokalu poželi zmago, kar jih je zopet popeljalo na evropska tekmovanja. V državnem prvenstvu so bili ponovno premočna konkurenca ostalim ekipam in so obranili naslov državnih prvakov. Obiskovalcev na tekmah je bilo vedno več in s tem je klub organizacijsko tudi rasel na vseh področjih. Z organizacijo mednarodnih tekem si je pridobili ogromno organizacijskih izkušenj, saj je vsaka tekma zase pravzaprav en velik projekt. Prav tako so organizirali kar nekaj članskih prijateljskih mednarodnih tekem in poskrbeli, da so si tudi mlajše kategorije pridobile bogate izkušnje s tekmovanjem v mednarodni ligi. Z vsemi selekcijami so gostili klube iz Italije, Avstrije, Nemčije, Slovaške, Madžarske, Hrvaške, Srbije, Bosne, Azerbajdžana, Ukrajine, Luksemburga, San Marina, Francije, Litve, Bolgarije in Izraela, to so bili organizacijsko na področju varnosti najbolj zahtevni projekti v zgodovini Domžal. Ob članskih rezultatih je klub pridobival izkušnje na vseh področjih, razvoju nogometa, razvoju kluba in delovanja, kar je posledično vplivalo tudi na rast in dvig organizacije kluba ter pridobivali bogate izkušnje. Žal v naslednjih sezonah niso več osvojili

naslova državnih prvakov (preoblikovanje trenerskega in igrskega kadra). Vse do leta 2011 (ravno na leto jubilejnega dogodka), ko so osvojili Pokal Slovenije, Super pokal Slovenije in naslov državnih podprvakov (<http://www.nkdomzale.si>).

Slika 7: 25. 5. 2011 – osvojen »Hervis« pokal Slovenije
(Vir: NK Domžale)

Slika 8: 8. 7. 2011 – osvojen Super pokal Slovenije
(Vir: NK Domžale)

Tako so zopet zaigrali v evropskih pokalih, kar je prineslo nove organizacijske izkušnje. Pred organizacijo jubilejnega dogodka, 90-letnice NK Domžale, je bilo torej izkušenj in znanja iz preteklosti dovolj (<http://www.nkdomzale.si>).

8.2 OPIS IN DELOVANJE NOGOMETNEGA KLUBA DOMŽALE

Nogometni klub Domžale deluje že vse od leta 1921. Včasih je temeljil na prostovoljstvu in amaterstvu. Vsi funkcionarji, igralci in trenerji so delali in trenirali ljubiteljsko. Za trud in pridnost so večkrat dobili klobase in pijačo. Danes pa je klub profesionalen in ima kar nekaj zaposlenih v upravi, financah, trenerjev, fizičnih delavcev ter logističnega kadra. Igralci so profesionalci in delajo pogodbeno, za kar prejema določen honorar. Da lahko nogometni klub nemoteno deluje, je seveda potrebna dobra finančna podlaga. Klub je tako finančno odvisen od sponzorjev, občinskih sredstev, donacij, odškodnine od prestopa igralcev v druge klube ter članarin mlajših selekcij. V sezoni 2005/2006 je bil proračun NK Domžale 2,7 milijona evrov. Z uspehi privabimo veliko število dodatnih sponzorjev, ki se s tem promovirajo v državi in Evropi. V današnjih časih pa je proračun kluba dosti nižji od milijona evrov, zaradi neuspehov in recesije se znižuje. Organizacijsko se delo deli na mladinski pogon, ki skrbi za podmladek v klubu in njihova tekmovanja ter na člansko ekipo in njihove potrebe ter tekmovanja. Ogromno pa je še vedno prostovoljcev in zunanjih sodelavcev, ki pomagajo ob večjih prireditvah ter tekmah. Vsako leto poteka tako imenovano »licenciranje« s strani Nogometne zveze Slovenije, brez katere klubi v slovenski ligi ne morejo delovati. Za pridobitev licence morajo izpolnjevati določene pogoje in finančno morajo zagotoviti nemoteno delovanje tako kluba kot tudi tekmovanj. Nogometni klub Domžale že vrsto let zapored redno pridobiva licenco in je eden bolj urejenih nogometnih klubov v Sloveniji (<http://www.nkdomzale.si>).

8.3 PRIREDITEV OB 90-LETNICI NOGOMETNEGA KLUBA DOMŽALE

8.3.1 NAMEN PRIREDITVE

Z jubilejno prireditvijo smo želeli širšo populacijo nekako informirati o dolgoletnem obstoju Nogometnega kluba Domžale in prisotnosti tega športa na tem prostoru. Želeli smo tudi organizirati dogodek za širšo javnost, obenem izkoristiti priložnost privabljanja ljudi, ki sicer ne spremljajo nogometa, na nogometni dogodek v Domžalah, pripraviti pester in prijeten program za vse generacije. Poleg nogometa smo želeli občinstvu predstaviti tudi 90-letno zgodovino domžalskega kluba. Predstavili smo sedanje generacije v klubu, na katerih temelji prihodnost kluba in njegovega delovanja. S tem smo želeli tudi promovirati domžalski klub in najbolj popularen šport na svetu – nogomet. Poleg tega je bil namen dogodka približati delo z mladimi v klubu ter privabiti čim večje število otrok v nogometno šolo Domžale. Za

nas je bil to velik izziv, ki smo ga želeli izpeljati na visoki ravni in vse svoje izkušnje iz preteklih let prenesti na izvedbo projekta.

8.3.2 CILJ PRIREDITVE

Glavni cilj prireditve je bil dokazati se v organizaciji, doseči odmevno reakcijo širše populacije in pustiti pečat v slovenskem nogometu. S pestrim, kakovostnim programom in celodnevni živahnim dogajanjem smo želeli prepričati slovensko javnost o razvoju nogometa v Domžalah ter pomenu športa za mlade. Cilj jubilejne prireditve je bil tudi povabiti vse bivše in starejše nogometne privrženca, ki so nekoč delovali v Domžalah in so del zgodovine, povabiti vse pomembne ljudi v slovenskem nogometu ter politike, ki jih tovrstni dogodki zanimajo, tako na občinski kot tudi na državni ravni. Vsekakor je bila med cilji prireditve tudi promocija Nogometnega kluba Domžale. S sodelovanjem mnogih medijev smo te cilje želeli tudi doseči (Radio Hit, Radio Salomon, spletne strani NZS in NK Domžale, spletne strani Občine Domžale, letaki, razdeljeni po poštnih nabiralnikih, »jumbo« plakati ob cestah, časopis Slamnik in Ekipa ...). Naš najpomembnejši cilj pa je bil jubilej zaznamovati s prireditvijo na zelo visoki ravni, ki bi se vpisala v zgodovino organizacije izvajanja podobnih dogodkov.

8.3.3 PRIPRAVA PRIREDITVE

Organizacijo prireditve je vodstvo zaupalo kar zaposlenim v klubu v sodelovanju z zunanjimi sodelavci, ki so del organizacijske ekipe pri izvedbi vsake tekme na domačem igrišču. Najprej smo določili datum same prireditve, ki je sovpadal s ligaško odmevno tekmo proti takrat najmočnejši ekipi v Sloveniji, Nogometnemu klubu Maribor, in občinsko prireditvijo »Oktoberfest«. Termin se nam je zdel primeren se nam je zdelo zaradi odziva in obiskanosti ter medijske privlačnosti dogodka. Na razpolago smo imeli skoraj 2 meseca časa za priprave in realizacijo dogodka. V osnutku projekta smo uskladili vsebino, čas in finančno strukturo projekta. Naredili smo seznam povabljenecv, sodelujočih, nastopajočih akterjev dogodka in določili število prostovoljcev. Osnutek vsebine je temeljil na predstavitvi kluba, njegovi zgodovini ter nastopajočimi skozi generacije, povabiti k sodelovanju tudi druge okoliške klube in društva, ki so bili pripravljeni sodelovati. Poleg nogometnega dogajanja smo želeli popestriti dogajanje z glasbenimi vložki, plesnimi točkami in animacijo občinstva z nagradnimi igrami. Poskrbeti je bilo treba tudi za varnost in prvo pomoč. K sodelovanju se je odzvalo ogromno število prostovoljcev, ki so z manjšimi delovnimi nalogami prispevali k organizaciji dogodka (starši otrok, vključenih v mladinski pogon kluba, ljubitelji nogometa, prostovoljci iz gasilskih društev ...). Želeli smo izpeljati dogodek, kot ga na prostoru Nogometnega kluba Domžale še ni bilo, zato je bila vsaka ideja in zamisel še kako dobrodošla.

Kronološka priprava dogodka

- **2 meseca pred prireditvijo:**

- osnutek vsebine jubilejnega dogodka,
- datum prireditve,
- seznam povabljenih,
- seznam nastopajočih,
- navezati stike z nogometnimi društvi in jih povabiti k sodelovanju,
- objaviti interni razpis za prostovoljce,
- obvestiti javnost o dogodku (medijsko pokrivanje dogodka),
- izdelati finančno shemo dogodka,
- razdeliti vloge oziroma aktivnosti med člane,
- navezati stike z vsemi nastopajočimi in povabljenimi,
- logistika (ozvočenje, najem stadiona, prva pomoč ...);
- **mesec in pol pred prireditvijo:**
 - potrditve nastopajočih in povabljenecv,
 - potrditev programa z manjšimi korekcijami,
 - potrditev logističnega dela dogodka,
 - preverjanje opravljenega dela;
- **mesec pred prireditvijo:**
 - potrditev vseh sponzorskih in donatorskih sredstev,
 - delitev dela med prostovoljce,
 - delitev dela na prireditvi s strani zaposlenih,
 - koordinacija med prostovoljci in zaposlenimi,
 - intenzivno obveščanje o dogodku (medijsko obveščanje),
 - preverjanje in priprava dogodka;
- **14 dni pred prireditvijo:**
 - časovna razporeditev programa,
 - obveščanje in pošiljanje uradnih vabil povabljenecv,
 - obveščanje in časovno usklajevanje nastopajočih,
 - obveščanje medijev o dnevnem razporedu,
 - priprava akreditacij,
 - 2 hostesi pričneta vabiti na tekmo z delitvijo vstopnic (5 ur na dan do dneva tekme delita vstopnice po Domžalah);
- **1 teden pred prireditvijo:**
 - finalizacija dogodka,
 - preverjanje in potrjevanje dnevnega razporeda dogodka,
 - intenzivna promocija,
 - sestanek s povezovalcem programa,
 - pregled dosedanjega dela,
 - sestanek z vsemi akterji dogodka,
 - preverjanje in potrjevanje logističnega dela projekta;
- **dan pred dogodkom:**
 - preverjanje seznama nastopajočih in povabljenih,
 - štetje darilnih plaket in diplom,
 - štetje spominskih majic za udeležence,

- zadnje preverjanje in potrjevanje logističnega dela projekta,
- zadnji generalni sestanek vseh akterjev dogodka,
- pregled in priprava stadiona na dogodek,
- sedežni raspored na VIP tribuni;
- **dopoldne pred dogodkom:**
 - finalizacija logističnega dela dogodka in
 - realizacija jubilejnega dogodka.

8.3.4 VSEBINA DOGODKA

Dogodek je poudaril naslednje teme:

- predstavitev zgodovine NK Domžale,
- predstavitev delovanja mladinskega pogona NK Domžale,
- podelitev priznanj in zahval ob jubilejnem dogodku,
- predstavitev najmlajših selekcij s kratkim turnirjem nogometa proti drugim klubom,
- podelitev spominskih jubilejnih majic vsem obiskovalcem prireditve,
- predstavitev nogometne ekipe otrok s posebnimi potrebami Zavoda za usposabljanje Janeza Levca Ljubljana,
- nastopanje Godbe Domžale in plesnih skupin v občini Domžale,
- mimohodi vseh ekip mladinskega pogona NK Domžale,
- slavnostna otvoritev s posebnimi gosti,
- nogometna tekma med ekipama NK Domžale in NK Maribor,
- nagradne igre za obiskovalce,
- slavnostni govori predsednika kluba in župana Domžal,
- sponzorska obvestila med dogodkom.

8.3.5 PROTOKOL ŠPORTNEGA DOGODKA

Na dogodku smo morali upoštevati tudi športni protokol. Določili smo, kdo bo podeljeval jubilejne nagrade (predsednik NK Domžale), kje in kako bodo mimohodi vseh selekcij in po katerem vrstnem redu (od najmlajših do najstarejših selekcij po desni strani stadiona, mimohod okoli stadiona, postavitve na levi strani stadiona drug za drugim), klubska oblačila udeležencev (modro-rumena oprema s klubskim grbom), kakšne zastave in po katerem razporedu bodo postavljene (zastava NK Domžale, zastava NZS, zastava UEFA, zastava občine Domžale, zastava Republike Slovenije), časovna razporeditev dogajanja – vrstni red po protokolu (začetek in konec prireditve – ura, najprej najmlajše selekcije, slavnostna otvoritev, tekma članov) in natančen scenarij dogodka (razpored), vabila na prireditve s priložo razporeda obletnice, VIP-povabljenici (bivši nogometaši Slovenije in Domžal, ljudje iz politike, sponzorji, donatorji, uprava kluba in NZS ...) in prostor za posebne goste (VIP-prostor s primerno postrežbo), sedežni raspored po protokolu na tribunah stadiona (na vrhu centralne tribune stadiona so vedno najpomembnejši ljudje iz

sveta politike in športa), slavnostna otvoritev (predsednik NK Domžale in župan občine Domžale) in zaključek po protokolu, uporaba državnih simbolov, določitev prostora za medije, plakete in diplome nagrajencev, zaključek prireditve.

8.3.6 FINANČNA SHEMA ŠPORTNEGA DOGODKA

V klubu smo si prizadevali speljati jubilejno prireditev brez večjih oz. z minimalnimi stroški. Povabilu k organizaciji samega jubilejnega projekta se je odzvalo ogromno število prostovoljcev (starši otrok, vključenih v mladinski pogon kluba, ljubitelji nogometa, prostovoljci iz gasilskih društev ...), sponzorji kluba, donatorji, medijski pokrovitelji (Radio HIT) in nastopajoči. Vsak od njih se je odpovedal honorarju oziroma so svoj delež prispevali popolnoma brezplačno. Sponzorji kluba so prispevali svoje produkte (gasilske klopi, majice, obeske za ključke, hrano in pijačo za VIP-postrežbo, balone, priznanja in diplome, rože, avtomobile za reklamne namene), svoje storitve (strežbo na VIP-prostorih, animacijo, varovanje, redarstvo, tiskanje, izdelavo reklamnega materiala, povezovanje programa, napihovanje balonov pred prireditvijo, sojenje turnirja mlajših selekcij), donatorji so prispevali dodaten vir financ (namensko nakazilo za izvedbo jubileja), medijsko smo bili generalno sponzorirani s strani Radia HIT in nastopajoči so brezplačno izvedli svoje nastope. Stroške prve pomoči, sojenja glavne tekme, stroške hostes, dodatnega reklamiranja na drugih medijih, elektrike in najema stadiona, ozvočenja, delitve vstopnic po občini Domžale med tednom pred prireditvijo, ureditve stadiona pred prireditvijo smo pokrivali s strani donatorskih sredstev, katerih namen nakazila je bil pokrivanje stroškov prireditve. Večjih finančnih večjih odstopanj ni bilo.

8.3.7 PROGRAM ŠPORTNEGA DOGODKA NA DAN REALIZACIJE – ČASOVNICA

17.00: nastop skupine URŠKA

Slika 9: Nastop skupine URŠKA

(Vir: NK Domžale)

17.06: sodelujoče ekipe turnirja U-7 pritečejo iz tunela na sredino igrišča

17.10: začetek turnirja U-7 (sodeluje 6 ekip, igra 8 minut na polovici igrišča)

18.40: konec turnirja in med nastopom plesne skupine SOVICE podelitev spominskih majic in ovratnih trakov z logom NK Domžale sodelujočim

18.42: začetek tekem otrok Zavoda za usposabljanje Janeza Levca Ljubljana, starost od 12 do 16 let (zanimivost ekipe je bila, da so imeli dekline v igralnih vrstah – vratarko)

19.00: konec tekme otrok iz zavoda s prilagojenim programom

19.02: podelitev spominskih majic in ovratnih trakov udeležencem tekme

19.05: nastop plesne skupine URŠKA

Slika 10: Nastop plesne skupine Urška

(Vir: NK Domžale)

19.10: nastop plesne skupine URŠKA na himno nogometnega društva Domžale

19.12: skozi tunel pridejo GODBA Domžale, zastavonoše; predstavitveni mimohod selekcij mladinskega pogona NK Domžale

Slika 11: Godba Domžale in mimohod selekcij MN Domžale

(Vir: NK Domžale)

Slika 12: Mimohod selekcij NK Domžale

(Vir: NK Domžale)

Slika 13: Mimohod selekcij Mladinskega pogona Domžale

(Vir: NK Domžale)

Slika 14: Mimohod selekcij Mladinskega pogona Domžale

(Vir: NK Domžale)

19.21: konec mimohoda in postavitve godbe ter ekip

19.22: uvod v slavnostno otvoritev – kratka zgodovina kluba

19.25: slavnostni govor župana Občine Domžale, g. Toneta Dragarja

19.28: slavnostna otvoritev – govor predsednika kluba NK Domžale, g. Staneta Oražma

*Slika 15: Slavnostna otvoritev
(Vir: NK Domžale)*

19.30 podelitev zahval in priznanj (podeljuje predsednik kluba)

*Slika 16: Podelitev pohval in priznanj
(Vir: NK Domžale)*

*Slika 17: Podelitev pohval in priznanj
(Vir: NK Domžale)*

19.45: konec podelitve zahval in priznanj

19.50: nastop plesne skupine SOVICE

*Slika 18: Nastop plesne skupine SOVICE
(Vir: NK Domžale)*

19.52: kratka nagradna igra za gledalce na tribunah (1. del)

20.00: pred pričetkom tekem otroci mladinskega pogona spustijo v zrak balone, istočasno igralec Domžal prejme šopek in priznanje za 100 tekem, odigranih za člansko domžalsko ekipo, začetek članske tekme

*Slika 19: Otroci mladinskega pogona spustijo balone
(Vir: NK Domžale)*

20.45: polčas

20.46: 1. nastop plesne skupine SOVICE

2. nastop plesne skupine SOVICE

20.48: kratka nagradna igra za gledalce na tribunah (2. del)

*Slika 20: Nagradna igra za gledalce na tribunah
(Vir: NK Domžale)*

20.57: podelitev simboličnih nagrad zmagovalcu in udeležencem nagradne igre

21.00: pričetek drugega polčasa

21.45: zaključek prireditve

22.00: tiskovna konferenca za novinarje v prostorih NK Domžale

*Slika 21: Kratak intervju pred tiskovno konferenco
(Vir: NK Domžale)*

Med jubilejno prireditvijo so se obiskovalcem delile simbolične majice z logotipom kluba, ves čas je povezovalc programa reklamiral sponzorje in donatorje, hostese so delile sladkarije in majice obiskovalcem, delile so vstopnice ter skrbele za občinstvo na tribunah stadiona. Hostese so bile oblečene v prepoznavno opremo, ki jo nosijo na vseh tekmah in prireditvah kluba. Ves čas prireditve je na stojnici NK Domžale potekala prodaja »fan shopa«, ravno tako se je ves čas obiskovalcem ob vhodu v stadion delil program prireditve. Na VIP-prostorih sta skozi celotno časovno trajanje prireditve hostesi sprejemali povabljenke in skrbeli za postrežbo. Po sektorjih stadiona so trenerji skrbeli za animacijo otrok, ki so sodelovali na prireditvi. Med tekmo je bil ravno tako ves čas prisoten Radio Hit. Po prireditvi je bila organizirana tudi tiskovna konferenca za povabljenke novinarje v zvezi z dogodkom ter ligaško tekmo (tekmovalni del jesenskega dela lige) med ekipama Domžal in Maribora.

8.3.8 INTERVJUJI

V empiričnem delu naloge ocenjujemo prireditve, zato smo junija 2012 opravili intervjuje z nekaterimi pomembnimi člani organizacijskega odbora in podali lastno videnje dogodka. Iz pridobljenih odgovorov smo izluščili bistvo: poglobljene informacije o izkušnjah s prireditvijo v Nogometnem klubu Domžale. Odgovori na intervjuje so zelo pomemben del diplomske naloge, saj so podlaga za predloge izboljšav, koristne tako za NK Domžale kot tudi za organizatorje podobnih prireditvev. Občutki in spomini na prireditve s strani intervjuvancev so bili zelo sveži, kar je bilo čutiti med pogovori.

Pogovore smo opravili s tremi osebami iz organizacijskega odbora, in sicer:

- s Tino Jeklic, univ. dipl. upr. org., poslovno-finančno direktorico NK Domžale,
- z Miranom Kraljem, vodjo ekonomsko-tehničnega oddelka NK Domžale in
- s Katarino Keržišnik, poslovno sekretarko NK Domžale.

Povzeli pa smo tudi lastne izkušnje na področju vodenja hostes ter prodaje kart (Elvira Rošič Ključanin, vodja hostes in prodaje vstopnic NK Domžale).

Vsakemu od navedenih smo zastavili vprašanja s področja, na katerih so delovali na prireditvi. Posledično so bili vprašalniki različni, vendar ključni za izdelavo predlogov.

1.) Vprašalnik za Tino Jaklic – vodjo projekta

- Zakaj ste se odločili organizirati prireditev?
- Kaj ste hoteli z dogodkom doseči?
- Koga ste hoteli pridobiti na dogodek?
- Katere načine propagiranja dogodka ste uporabili?
- Kaj vse je bilo potrebno za organizacijo dogodka?
- Kakšna je bila priprava?
- Koliko časa prej ste začeli z organizacijo?
- Koliko časa ste porabili od začetka do realizacije dogodka?
- Jo lahko kronološko opredelite?
- Koliko ljudi je bilo vključenih v tim?
- Kako ste razdelili delo znotraj tima?
- Ste pridobili sponzorje, donatorje in medije?
- Kakšen je bil finančni plan organizacije?
- Kako ste uskladili program na dan dogajanja?
- Koga vse ste želeli povabiti in vključiti v program?
- Ali so se pojavljale napake med pripravami na prireditev?
- Ali so se pojavljale napake na dan prireditve in katere?
- Kako ste reševali te napake?
- Bi karkoli spremenili pri organizaciji, če bi lahko?

Kratek povzetek odgovorov

Z jubilejnim dogodkom smo želeli doseči popularizacijo nogometa in poudariti delovanje našega kluba na tem področju. Ravno tako smo se želeli dokazati na organizacijskem področju, prirediti dogodek, kot ga na naši lokaciji še ni bilo in ki bi bil medijsko odmeven. Na sam dogodek smo hoteli privabiti vse generacije in tudi širše občinstvo po Sloveniji. Poudarek je bil na propagandi; zelo na široko smo se lotili oglaševanje prihajajočega jubileja. Za samo organizacijo dogodka smo potrebovali predvsem sposobne ljudi, ki bi prevzeli odgovornost za dela v zvezi z organizacijo (logistika, promocija, sponzorji, program, sodelujoči, povabljeni ...). Priprave so potekale dva meseca prej in sproti smo usklajevali zadeve ter se menili o vsem potrebnim v zvezi s pripravo. Začeli smo z osnutkom dogodka, ideje so kar padale na plan: od tega, koga povabiti, določiti datum, finančna shema, poiskati zadostno število ljudi za izvedbo in delo, obvestiti javnost o dogodku, navezati stike z nastopajočimi in podobno. Mesec in pol prej smo določene predloge potrjevali, se usklajevali, urejali logistične priprave, preverjali vse narejeno.

Mesec pred prireditvijo se je začelo delo deliti med prostovoljce, sponzorji in donatorji so potrjevali svojo prisotnost, delo se je delilo tudi med zaposlene, pričeli smo z intenzivnim obveščanjem o prireditvi tako medijev kot povablencev, preverjali smo vse ostalo ... Nekako 14 dni pred dogodkom smo naredili časovni raspored programa, potekala je priprava akreditacij, začeli smo z aktivnim vabljenjem občanov na dogodek, nastopajoči so začeli potrjevati prisotnost ... Teden pred prireditvijo smo se veliko ukvarjali s finalizacijo dogodka, potekala je intenzivna promocija, sestanki s povezovalci in akterji programa, potrjevanje vseh povabljenih ... Dan pred dogodkom je bilo že malce čutiti evforijo in zdravo nestrpnost do izvedbe prireditve. Tako smo vse še enkrat temeljito preverili in pregledali (število plaket, diplom, majic, akreditacij, VIP-zapestnic in podobno), imeli smo generalni sestanek z vodilnimi za vsako funkcijo organizacije, pregledali in pripravili smo stadion ... V timu je bilo 10 vodilnih ljudi in še ogromno prostovoljcev ter zaposlenih v klubu, približno 60. Delo je bilo razdeljeno glede na izkušnje in sposobnosti v preteklih sodelovanjih s klubom. Finančno smo stroške uspeli zmanjšati na minimum, in sicer so se udeleženci programa odpovedali honorarjem, delo so prevzeli prostovoljci, veliko je bilo donacij in sponzorskih sredstev, tako da je finančni načrt nekako dosegel svoj cilj. S programom na dan dogajanja smo imeli nekaj težav, nekateri so zamujali, nekateri udeleženci so odpovedali, prostovoljcem je popuščala koncentracija, govor vodilnih na prireditvi se je malo zavlekel in podobno, vendar smo nekako improvizirali ter speljali program do konca. Kakšnih večjih težav pred prireditvijo ni bilo. Želeli smo program, všečen vsem generacijam, in številčnost gledalcev, kar nam je pravzaprav uspelo. Kaj dosti ne bi spreminjali, mogoče kakšne malenkosti. Je pa dejstvo, da se iz vsake izkušnje kaj naučiš in zagotovo smo pridobili bogate izkušnje, da bomo ob stoletnici še toliko bolj pripravljeni in bogatejši z znanjem.

2.) Vprašalnik za Mirana Kralja – logistični del projekta

- Katere zastave ste imeli izobešene in zakaj?
- Kakšen protokol ste imeli na prireditvi?
- Kako je potekala priprava spominskih majic ter priprava na delitev?
- Kako je bilo z varnostjo ter prvo pomočjo na prireditvi?
- Kakšen je bil odziv klubov na sodelovanje na obletnici?
- Kakšen je bil odziv prostovoljcev za delo na prireditvi?
- Kako je bilo s pripravo igrišča za jubilejni dogodek?
- Ste imeli urejeno ozvočenje na prireditvi?
- Kako je bilo s pripravo nagrad, pohval in diplom za posebne povablence?
- Ali ste imeli kaj težav na vašem področju organizacije in če ste jih imeli, kako ste jih reševali?
- Bi karkoli spremenili v zvezi z vašim delom na prireditvi, če bi lahko?

Kratek povzetek odgovorov

Na prireditvi smo imeli izobešene zastavo NK Domžale, zastavo NZS, zastavo UEFA, zastavo občine Domžale in zastavo Republike Slovenije, ki so bile po določenem vrstnem redu tudi izobešene. Protokol določa, katere zastave in po kakšnem vrstnem redu, mi pa se moramo seveda tega tudi držati. Na prireditvi smo seveda morali upoštevati športni protokol: kdo bo podeljeval nagrade in plakete, kako bo potekal mimohod mlajših selekcij (po kateri strani in po katerem vrstnem redu), oblačila udeležencev, časovna razporeditev uradnega dela prireditve (vrstni red – kdaj bo začetek, kakšna je uradna otvoritev, kdo je govornik, kdo je podeljevalec in podobno), kakšna morajo biti vabila na jubilej, sedežni rasporedi na tribuni stadiona VIP-povabljenec, kje je posebni prostor za VIP-povabljenca za pogostitev, uporaba državnih simbolov, kje bo prostor za medije ... Na srečo smo tako spominske majice kot tisk pridobili od sponzorja, saj smo jih želeli podariti sodelujočim. Skupaj smo določili, kakšen bo napis in kje ter kdaj jih bomo delili. Število pa smo nekako ugibali in smo jih raje pripravili več kot premalo. Prva pomoč je bila prisotna kot na vsaki prireditvi, s tem večjih težav ni bilo. Varnost je bila urejena, saj nam v nasprotnem primeru ne bi bilo dodeljeno dovoljenje za izvedbo prireditve. Odziv klubov za sodelovanje na jubilejnem dogodku oziroma na turnirju je bila ogromen, tako smo imeli kar množično udeležbo klubov. Primerno temu smo priredili čas igranja tekem. Tudi prostovoljci so se kar presenetljivo dobro odzvali na povabilo pri organizaciji. Igrišče smo rutinirano pripravili s pomočjo naših vzdrževalcev in tu res nismo imeli nikakršnih težav. Igrišče je bilo popolnoma pripravljeno. Ozvočenje je bilo dogovorjeno z medijskim pokroviteljem Radiom HIT. Plakete in diplome so bile že prej pripravljene, imeli smo jih na posebnem prostoru na stadionu in smo jih samo na dan prireditve postavili na kraj podeljevanja. Na našem področju ni bilo večjih težav. Na dan dogodka je ozvočenje zamujalo, vendar so ob prihodu priznali svojo napako, hitro odreagirali in pripravili vse potrebno. Menim, da bi bilo lahko še bolje. Predvsem bi potrebovali še kakega prostovoljca več. Večjih sprememb ne bi želeli. Na naslednjih prireditvah bomo z izkušnjo več postali še boljši organizatorji tovrstnih prireditev.

3.) Vprašalnik za Katarino Keržišnik – poslovno sekretarko

- Kakšen je bil odziv povabljenec na prireditve?
- Kako ste poskrbeli za promocijo dogodka?
- Kako je potekalo propagiranje dogodka?
- Kdaj ste začeli z obveščanjem javnosti o dogodku?
- Ste lažje ali težje pridobili nastopajoče za prireditev?
- Kako ste pridobili prostovoljce za delo na prireditvi?
- Kako je potekala priprava programa za dan prireditve?
- Kdaj ste dokončno imeli seznam vseh povabljenec in nastopajočih?
- Ali ste imeli kaj težav na vašem področju organizacije in če ste jih imeli, kako ste jih reševali?
- Bi karkoli spremenili v zvezi s svojim delom na prireditvi, če bi lahko?

Kratek povzetek odgovorov

Imeli smo pripravljen seznam povablencev in smo popolnoma vsem poslali vabila. Odziv je bil zelo pozitiven in množičen. Vsi so se z veseljem odzvali povabilu na tako pomemben dogodek, kot je 90-letnica našega kluba. S promocijo dogodka (obveščanjem javnosti) smo začeli že zelo zgodaj, približno 1 mesec pred prireditvijo, saj smo hoteli resnično promovirati klub kot tudi popularizirati nogomet na tej lokaciji in drugod po Sloveniji. Tako smo imeli reklamo na Radiu HIT, ogromno je bilo promoviranja na "jumbo" plakatih, hostese so hodile po mestu in delile vstopnice, potekale so nagradne igre na naši spletni strani in tudi po radiu, po okoliških osnovnih šolah smo delili vstopnice ... Nastopajoče smo pridobili malo težje, saj je bila velika večina že zasedena z nastopi. Tako smo pridobili tri skupine nastopajočih z dvema točkama. Temu primerno smo pripravili časovni raspored nastopajočih na dan dogodka. Prostovoljce smo pridobili s pomočjo razpisa na klubski internetni strani ter v klubskih prostorih. Odziv je bil presenetljivo številčen, kar nas je seveda razveselilo. Po potrditvi vseh nastopajočih tako na turnirju kot tudi na prireditvi smo po urah pripravili program. Seveda smo se predhodno sestali s povezovalcem programa in ga temeljito pregledali. Dva dni pred dogodkom smo imeli dokončen seznam povablencev in nastopajočih. Pripravili smo sedežni red na VIP-tribuni stadiona ter program z nastopajočimi. Težave manjšega značaja so se pojavljale med pripravami, vendar nič pretresljivega. Bolj so nas pestile težave na dan dogajanja, ko nam je skupina nastopajočih odpovedala nastop in smo morali na hitro prirediti program ter najti zamenjavo. Posledično smo imeli manjšo časovno zamudo. Ko smo že mislili, da smo rešili časovni zamik, pa je bil govor vodilnih na slavnostni otvoritvi daljši, kot smo predvideli in je zopet nastala časovna neuskkljenost. Na koncu je bilo vse urejeno, tudi ligaška tekma se je pričela pravočasno. Malo smo bili zaradi tega napeti, vendar se je kljub vsem zapletom končalo po načrtih. V zvezi s samim dogodkom ne bi kaj dosti spreminjala. Žal pa smo se na samem dogodku marsikaj naučili. Vsekakor bi želeli imeti več nastopajočih, kar bi program še bolj popestrilo. Tudi število povablencev bi bilo lahko seveda še večje. Udeležba je bila ogromna in tudi obiskovalci so s prireditve odhajali zadovoljni. Morda bi v prihodnje potrebovali pri organizaciji še več ljudi.

4.) Lastne izkušnje pri organizaciji prireditve (Elvira Rošič Ključanin – vodja hostes in prodaje vstopnic)

Kratek povzetek izkušenj na prireditvi

Naše delo na organizacijskem področju je priprava vstopnic za prireditev in vodenje hostes ter ostala aktivna nadzorna dela na dan dogodka po navodilih vodje projekta. Hostese opravljajo vsa dela, povezana s promocijo kluba (deljenje spominskih majic, letakov, programa prireditve, usmerjanje občinstva na tribune, VIP-postrežba, VIP-tribuna, akreditacije novinarjev in VIP-povablencev, deljenje vstopnic, prodaja na stojnici »fan shopa«, deljenje nogometnih postav novinarjev, usmerjanje

novinarjev na tiskovno konferenco, računalniško tiskanje vstopnic, delitev sladkarij med obiskovalce, teden dni pred jubilejem delitev vstopnic med občani Domžal ...). Hostese so bile oblečene v prepoznavno opremo Nogometnega kluba Domžale, ki jo nosijo na vseh tekmah in prireditvah kluba. Tako so jih obiskovalci in povabljeni lažje prepoznali. Hostes je bilo dovolj, saj smo iz preteklih izkušenj vedeli, koliko jih potrebujemo za določeno področje dela. Delitev vstopnic je potekala že pred prireditvijo. Naš namen je bil razdeliti čim večje število vstopnic med občane še pred jubilejem. S tem namenom smo tudi opozarjali na približevanje jubileja ter poudarjali njegov pomen. V ta namen sta vsak dan po nekaj ur dve hostesi delili vstopnice v mestu. Poleg tega so potekale nagradne igre, s katerimi smo nagrajevali dobitnike z vstopnico ter spominsko majico. Na dan dogodka pa sta ravno tako hostesi ob vhodu (na mestu prodaje) delili vstopnice. Vstopnico je prejel vsak obiskovalec. Aktivno smo promovirali »fan shop« (prodaja artiklov NK Domžale). Stojnica je z zunanjo podobo privlačila obiskovalce, ki so nakupovali več kot na prejšnjih tekmah. Naš namen je bil dosežen. Tako letakov in programov kot tudi spominskih majic je bilo dovolj za vse obiskovalce. Priprava na tak obisk je bila dobra ter številčno dobro ocenjena. Dan pred prireditvijo smo vse pripravili na mesta, kjer so hostese tudi delile. Hostese so delile tudi sladkarije, katerih žal nikoli ni dovolj in so hitro pošle. Težav s hostesami ni bilo, problemi so se pojavljali na VIP-tribuni. Povabljeni so s posebnim vabilom prišli na stadion pri vhodu za VIP-obiskovalce. Od tam so do tribune imeli poseben prehod. Na VIP-tribuni so jih pričakale hostese, ki so jih usmerjale na njihove označene sedeže. Nekateri so sedli tja, kjer jim je bilo ljubše in boljše, zato je prihajalo do neprijetnih težav. Vsak povabljenec se je usedel po svoji volji, sedežni red je torej izgubil svoj pomen. Težavno in neprimerno je bilo VIP-povabljenca presedati, zato smo jih pustili na sedežih, za katere so se odločali sami. Na našem področju ne bi kaj dosti spreminjali, saj je načeloma vse delovalo, kot bi moralo. V prihodnje bo treba poiskati primerne rešitve v zvezi s sedežnim redom VIP-obiskovalcev, da ne bi prihajalo do neljubih situacij.

*Slika 22: Medvedek in zastavica NK Domžale (»fan shop« NK Domžale)
(Vir: NK Domžale)*

Slika 23: Stojnica »fan shop« NK Domžale
(Vir: NK Domžale)

Slika 24: Zvezki »fan shop« NK Domžale
(Vir: NK Domžale)

8.4 PREDLOGI IZBOLJŠAV

Organizacijo in izvedbo tega jubilejnega dogodka bi lahko ocenili kot zelo dobro. Vendar pa bi bila izvedba dogodka lahko še boljša in kvalitetnejša, saj bi ob načrtovanju dogodka lahko predvideli nekatere pomanjkljivosti.

Pri organizaciji tovrstnih dogodkov so pomembni tudi zunanji dejavniki (vreme, ura, letni čas), zato bi bilo vsekakor naslednjo obletnico bolj primerno organizirati v pomladnih mesecih. Dejstvo je, da so jesenski dnevi krajši in hladnejši. Obiskovalci so oktobra težko preživeli nekaj ur na sedežih stadiona. Tudi nastopajoči so imeli kar nekaj težav s kostumi. Glede na dolžino dneva je bila odločitev začetka ure programa (17.00) nekoliko neprimerna. Pričetek prireditve bi bilo primerneje prestaviti na zgodnje popoldanske ure. Na naslednji obletnici bomo s tega stališča bolj pozorni na letni čas in uro začetka prireditve. Dnevi so spomladi daljši, prijetnejši, toplejši, kar bi verjetno pritegnilo še večje število obiskovalcev. Poleg tega je pomlad osvežilna in pozitivno vpliva na ljudi, kar bi se verjetno poznalo tudi na udeležbi.

Za izpeljavo celotne prireditve smo potrebovali električno energijo za razsvetljavo stadiona. Če bi prireditev izpeljali v zgodnjih popoldanskih urah, bi znatno zmanjšali stroške. Ob 100. obletnici kluba se temu želimo vsekakor izogniti.

Seznam povabljenih gostov bi moral biti obsežnejši in natančnejši. K sestavljanju seznama bi morali povabiti bivše funkcionarje kluba, saj smo nehote pozabili na nekatere ljudi, ki so bili nekoč del domžalskega nogometa. Na srečo pozabljenih ni bilo veliko. Zagotovo bomo temu posvetili posebno pozornost pri naslednji organizaciji podobnega dogodka, da ne pozabimo na ljudi, ki so ustvarjali zgodovino kluba in nogometa v Domžalah.

Seznam nastopajočih bi bilo priročneje v prihodnje opredeliti na glavni in »rezervni«. Na dan prireditve je plesna skupina odpovedala udeležbo zaradi bolezni dveh plesalk, kar je vodilo v odpoved nastopa celotne skupine. To so okoliščine, na katere ne moremo vplivati. Na dan prireditve smo ta problem rešili tako, da so namesto odpovedane skupine tretji nastop izvedle že vključene plesalke. V prihodnje bomo morali predvideti, da lahko pride do odpovedi nastopov ravno na dan dogodka (bolezni, poškodbe). Za tovrstne primere bo treba imeti na seznamu »rezervno« skupino, ki lahko nadomesti oziroma zapolni nenadno praznino s svojim programom. Poleg tega je program bolj pester, če je skupin več. Bolj ko je raznoliko število nastopajočih, boljši je odziv občinstva in tudi v primeru odpovedi ene ostanejo na primer tri ali štiri skupine, kar je za program še vedno pestro, v primeru dveh ali treh pa odpoved ene skupine že meji na monotonost.

Brez prostovoljcev bi težko speljali tako velik projekt, kot je bila 90. obletnica kluba. Starši so se z veseljem odzvali na razpis. Tudi ostali maloštevilni ljubitelji nogometa iz okolice so bili pripravljeni delati na prireditvi. Večjih težav pred prireditvijo ni bilo. Vsi so se redno udeleževali sestankov. Ob delitvi dela so aktivno sodelovali pri izbiri dela glede na izkušnje in sposobnosti, kar je zelo pozitivno vplivalo na samo delitev funkcij. Vsi so pristopili resno in zavzeto. Na dan dogajanja pa smo imeli manjše nesporazume s starši. Veliko staršev, katerih otroci so igrali na turnirju, se je javilo za delo. Zgodilo pa se je, da so starši nastopajočih otrok zapustili delovno okolje in odšli gledat tekme otrok, kar je povzročilo manjšo zmedo okoli dela. Neljubo dogajanje smo reševali z opozorili in nenehnim kontroliranjem teh staršev na njihovih delovnih mestih. Nekateri smo predstavili oziroma zamenjali z drugimi prostovoljci na delovno mesto bližje stadionu, od koder so lahko pasivno spremljali tekme. Teh staršev sicer ni bilo veliko, vendar je prihajalo do zmešnjave in nepozornosti. Nekateri so pozabili na odgovornost, ki so jo prevzeli s sprejemom dela, in se svojih funkcij niso držali. V prihodnje bomo pozornejši in natančnejši okoli delitve delovnega okolja in časa dela; kateremu staršu dodeliti katero funkcijo glede na nastop njihovih otrok na morebitni podobni prireditvi.

Radio HIT je kot medij pokrival in sponzoriral samo prireditev in je bil pri tem zelo uspešen. Žal pa nimamo nikakršnih video zapisov s prireditve. Za tako pomemben jubilejni dogodek je škoda, da prireditve nimamo arhivirane na video zapisu in s tem ovekovečenega za bodoče rodove kluba. Lokalni snemalec je sicer sprva potrdil snemanje prireditve, vendar je dan pred realizacijo odpovedal sodelovanje. V tako kratkem času nam ni uspelo pridobiti novega snemalca, ki bi bil pripravljen posneti dogajanje na stadionu. V prihodnosti bomo iskali rešitve na tem področju tako, da bomo predhodno zagotovili vsaj tri snemalce. Bolje je imeti večje število snemalcev kot enega, saj iz te izkušnje povzemamo, da se lahko zgodi odpoved tik pred dogodkom. Manj verjetno pa je, da odpovedo vsi snemalci naenkrat.

VIP-tribuna je bila dobro označena. Vsak sedež je imel oznako z imenom in priimkom osebe, ki naj bi na njem sedela. Hostese so bile zadolžene za usmerjanje in preverjanje VIP-povabljenec, vendar jih niso osebno poznale in so verjele, da se bo vsak usedel na rezervirani sedež. Kmalu smo ugotovili, da se je večina usedla na sedež, ki jim je ustrezal, in ne na označenega. Tako smo obupali nad idejo, da bi vsak povabljenec sedel na zanj namenjenem sedežu. Nerodno bi bilo tudi vznemirjati in presedati pomembne goste. Težavo smo rešili z odstranitvijo oznak in smo goste samo usmerjali na VIP-tribuno. Bodoče sedežne razporede na VIP-tribunah bomo realizirali tako, da nam VIP-povabljenec ob prihodu pokaže svoje vabilo z imenom in priimkom, hostesa pa ga odpelje na njegov sedež.

Ozvočenje je na tako veliki prireditvi zelo pomemben del logistike in realizacije proslave. Medijski pokrovitelj Radio Hit nam je ozvočenje tudi zagotovil. Prišlo pa je do majhnega nesporazuma. Odgovorni za ozvočenje so prišli na prireditev tik pred

začetkom, saj so narobe razumeli uro pričetka dogodka. Tako so povzročili malo nervoze in panike znotraj organizacijskega tima, vendar so s svojimi izkušnjami in hitrostjo poskrbeli za pravočasen in nemoten začetek obletnice. Majhna, vendar pomembna napaka bi skoraj povzročila nevšečnosti na začetku programa. Iz te izkušnje se je primerno naučiti, da je bolje nekatere stvari preveriti večkrat in poudariti uro dogovora. Primer ozvočenja nam je bila dobra šola za naprej, te napake zagotovo ne bomo ponovili.

Časovna razporeditev programa je bila dobra. Kljub temu je prihajalo do manjših časovnih zamikov oziroma odstopanj od programa. Na prireditvi je bil slavnostni govor župana daljši, kot se je predvidelo, in tudi plesne točke niso bile končane, kot smo programsko planirali. Odstop plesne skupine na dan dogodka ni povzročil samo problema monotonosti nastopajočih, ampak je vplival tudi na časovni razdor programa. Nastop odpovedane skupine je bil po programu peti – po končanem turnirju selekcij U-7 – in je bil časovno krajši kot nastop plesne skupine, ki jih je nadomestila. S tem je prišlo do časovne neusklajenosti v intervalu 3 minut. Posledično smo zamujali s celotnim programom. Časovni zamik smo rešili tako, da smo slabe tri minute prej končali tekmo otrok iz Zavoda Janeza Levca. Ko smo nekako uskladili čas z razporedom programa, pa je prišlo do ponovne nepredvidene situacije ob govoru domžalskega župana. Govor je bil nekoliko daljši, kot smo pričakovali. Govor predsednika kluba je bil zato malenkost krajši ter podelitev priznanj in diplom je potekala nekoliko hitreje, kot smo hoteli. Tako smo do pričetka ligaške tekme med ekipama Domžal in Maribora časovno uskladili program.

Časovno neusklajenost s programom bi lahko rešili s kratkimi, minutnimi odmori med točkami. Odmori so dobrodošli, da se ujamejo časovni termini nastopajočih. S tem pridobimo rezervni čas, ki ga lahko izkoristimo za reklamne namene, sponzorske akcije, vabilo k okrepcilu na stadionu, vabilu na ogled bodočih tekem, vabilu k vpisu otrok v nogometno šolo, k nakupu klubskih artiklov na stojnici »fan shopa« in podobno.

Zgodovina kluba je zelo pestra in zanimiva, doživela je vzpone in padce. Ob osemdeseti obletnici je tako izšla knjiga »Nogomet v Domžalah – njegovih osem desetletij« avtorja Matjaža Brojana, ki smo jo takrat tudi delili udeležencem ter posebnih gostom. Ravno v zadnjem desetletju pa je klub dosegel največje vzpone, najboljše rezultate in se prebil na višji nivo ter s tem tekmovalno posegel tudi v evropski tekmovalni prostor. Tudi organizacijsko je zrasel, v Sloveniji in tujini se je dokazal kot urejen in organiziran klub tako na ravni mlajših kot članskih kategorij. Ravno tako je stadion dobival novo podobo. Športni park je dobil nove razsežnosti in pridobival vso večjo pozornost občinstva. Vsi dosežki so bili ravno v letih 2001–2011. Ob tako vrhunskih rezultatih ter pestrosti zgodovine zadnjih desetih let mislimo, da bi bilo primerno pripraviti dodatek h knjigi ali pa pripraviti vsaj knjižico o pomembnem desetletju. Žal na tem jubileju ni bilo obsežnejšega biltena o tem.

Namesto tega pa je bil pripravljen letak, ki je vseboval zelo kratko vsebino zgodovina kluba. Vsekakor se nam zdi predlog primeren za razmislek ob stoti obletnici.

Slika 25: Prepoznavni logotip NK Domžale
(Vir: NK Domžale)

9 ZAKLJUČEK

V diplomski nalogi je obravnavana organizacija in izvedba dogodka lokalnega in širšega pomena. Naloga predstavlja prireditev ob 90. obletnici NK Domžale. Osredotočili smo se na pripravo in izvedbo jubilejne prireditve, opisali pa smo tudi protokol in etiko v športu, tekmovalne sisteme in pomen športa za širšo javnost.

V začetku smo podali hipoteze o poti, ki vodi k uspešni organizacijski izvedbi poslovnega dogodka. Na podlagi odgovorov, pridobljenih z intervjuji, in lastnih izkušenj smo jih ovrgli ali pa potrdili.

- Skrbno načrtovana priprava dogodka

Ta hipoteza se **potrdi**. Odgovori intervjuvancev so pokazali, da se je prireditev skrbno načrtovala in usklajevala od samega začetka do konca priprav. Z manjšimi sprotnimi korekcijami smo uspeli v popolnosti izdelati načrt, ki smo ga tudi realizirali.

- Časovna priprava dogodka

Hipoteza se **potrdi**. Iz odgovorov smo dobili poglobljene informacije o vsej časovni pripravi prireditve. Kronološko je opredeljeno, kdaj se je kaj pripravljalo in koliko časa je bilo potrebno za pripravo dogodka.

- Logistična ureditev

Hipoteza se **potrdi**. Odgovori intervjuvancev potrjujejo pomembnost logistike pri organizaciji prireditve. V veliki meri mora biti logistična ureditev natančna in specifična za vsako področje posebej. Brez nje je organizacija skoraj nemogoča.

- Finančni načrt dogodka

Hipoteza se **potrdi**. Iz intervjuja je razvidno, da brez dobrega finančnega načrta ni mogoče izvesti planirane prireditve. Iz finančnega načrta se nekako črpajo sredstva in omejuje stroški, namenjeni prireditvi. Odstopanj od finančnega načrta naj ne bi bilo, v kolikor pa pride do njih, naj bi bili minimalni.

- Urnik dogajanja na jubilejnem dogodku

Hipoteza se **deloma ovrže deloma potrdi**. Urnik dogajanja je bil skrbno načrtovan in pripravljen. Med samo izvedbo pa je prišlo do neuskklajenosti oziroma do časovnega zamika programa (nepredvidljive napake na dan prireditve, kot so daljši govori vodilnih pri otvoritvi, daljši nastopi nastopajočih, nadomestne nastopajoče skupine, prilagajanje programu zaradi zamujanj ...).

- Uskladitev načrta z izvedbo dogodka

Hipoteza se **deloma ovrže deloma potrdi**. Načrt se je izdelal na podlagi dogovarjanj in potrjevanj vseh akterjev na prireditvi, vendar je izvedba malo odstopala. Med dogodkom je prihajalo do manjših zapletov in napak, ki so jih organizatorji reševali spontano in po zmožnostih. Posledično je prišlo do neuskklajenosti med načrtom in realizacijo. Napake so bile odstop plesne skupine na dan dogodka, nesporazumi s strani staršev kot prostovoljcev na delovnih funkcijah, nepredvidene situacije ob govoru župana na slavnostni otvoritvi (daljši govor), prišlo je do časovne neuskklajenosti programa, delitev diplom in plaket je potekala hitreje, kot smo planirali, tekma otrok je bila krajša, kot je bilo načrtovano ...

Na podlagi intervjujev smo dobili odgovore, iz katerih smo izluščili bistvo in ga predstavili v empiričnem delu diplomske naloge. Pridobili smo poglobitve informacije o napakah na prireditvi in pri organizaciji. Po izkušnjah in delu v klubu smo se odločili podati konkretne rešitve za odpravljanje obstoječih napak in podati nekaj predlogov za izboljšanje organizacije pri prihodnjih izvedbah podobnih prireditev. Pot k boljšemu organiziranju je v dobrih predlogih, idejah in nasvetih ljudi, ki imajo izkušnje na tovrstnem področju. Naše mnenje je, da slabih predlogov ni. Z vsako organizacijo manjše ali večje prireditve v našem klubu pridobivamo nove izkušnje ter se učimo na lastnih napakah, kar jemljemo kot prednost. K odpravljanju napak vodi tudi dobra komunikacija znotraj organizacijske skupine. Napake se bodo pojavljale vedno in povsod, na nas pa je, kako jih bomo preprečevali in reševali.

Zaključna misel

»Namera je tisto, kar naredi človeka. Ne slaboten namen, ampak surova odločitev, ne nezanesljiv cilj – ampak tista močna neutrudna volja, ki premaga težave in nevarnost.« (Donald G. Mitchel)

Slika 26: Logotip NK Domžale
(Vir: NK Domžale)

LITERATURA IN VIRI

Knjige:

- Bergant Rakočević, V. *Šport & pravo*. Ljubljana: GV založba, 2008.
- Brojan, M. *Nogomet v Domžalah: njegovih osem desetletij*. Domžale: NK Domžale, 2001.
- Bubnič, E. in drugi. *Dogodek od A do Ž: priročnik za organizacijo in vodenje dogodkov*. Ljubljana: Planet GV, 2009
- Makovec Brenčič, M. *Šport: trženje športa, podjetništvo v športu, športna infrastruktura, kadri v športu, šport v lokalni skupnosti, zavarovanje v športu*. Ljubljana: Sokolska zveza Slovenije, 2008.
- Šugman, R. in drugi. *Športni menedžment* (dopolnjena izd.). Ljubljana: Fakulteta za šport, Inštitut za šport, 2006.
- Šugman, R. *Športna prireditve*. Ljubljana: Fakulteta za šport, 1995.
- Šugman, R. *Organiziranost športa doma in v svetu*. Ljubljana: Fakulteta za šport, 1998.
- Šugman, R. *Zgodovina svetovnega in slovenskega športa*. Ljubljana: Fakulteta za šport 1997.

Splete strani:

- Nogometna zveza Slovenije (online). Ljubljana: Nogometna zveza Slovenije. Dostopno na naslovu: <http://www.nzs.si/>. Pridobljeno 11. 1. 2013.
- Nogometni klub Domžale (online). Domžale: Nogometni klub Domžale. Dostopno na naslovu: <http://www.nkdomzale.si/>. Pridobljeno v decembru 2012 in januarju 2013.
- Slovar Slovenskega knjižnega jezika (online). Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. Dostopno na naslovu: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>. Pridobljeno 11. 12. 2012.

Poročila, interni dokumenti:

- Lastni viri iz izkušenj, Ustni viri

PRILOGE

- primer vstopnice na prireditve
- primer letaka

- primer zahvale
- primer plakata

KAZALO SLIK

Slika 1: Nogometaši SK Disk leta 1931	18
Slika 2: Moštvo NK Domžale leta 1961.....	19
Slika 3: Ekipe NK Domžal, ki si je v sezoni 1984/85 priborila vstop v prvo slovensko ligo	20
Slika 4: Ekipe NK Domžale, ki je po kvalifikacijah uspela doseči preboj v prvo slovensko ligo v sezoni 1997/1998.....	20
Slika 5: Ekipe NK Domžale v sezoni 2001/2002	21
Slika 6: Sezona 2006/2007 – naslov državnih prvakov Slovenije.....	22
Slika 7: 25. 5. 2011 – osvojen »Hervis« pokal Slovenije	23
Slika 8: 8. 7. 2011 – osvojen Super pokal Slovenije	23
Slika 9: Nastop skupine URŠKA.....	28
Slika 10: Nastop plesne skupine Urška	29
Slika 11: Godba Domžale in mimohod selekcij MN Domžale.....	29
Slika 12: Mimohod selekcij NK Domžale	29
Slika 13: Mimohod selekcij Mladinskega pogona Domžale.....	29
Slika 14: Mimohod selekcij Mladinskega pogona Domžale.....	29
Slika 15: Slavnostna otvoritev	30
Slika 16: Podelitev pohval in priznanj	30
Slika 17: Podelitev pohval in priznanj	30
Slika 18: Nastop plesne skupine SOVICE	30
Slika 19: Otroci mladinskega pogona spustijo balone.....	31
Slika 20: Nagradna igra za gledalce na tribunah	31
Slika 21: Kratak intervju pred tiskovno konferenco	32
Slika 22: Medvedek in zastavica NK Domžale (»fan shop« NK Domžale)	37
Slika 23: Stojnica »fan shop« NK Domžale	38
Slika 24: Zvezki »fan shop« NK Domžale	38
Slika 25: Prepoznavni logotip NK Domžale	42
Slika 26: Logotip NK Domžale	44

POJMOVNIK

Volonter – prostovoljec

Fan shop – trgovina z navijaškimi artikli kluba

KRATICE IN AKRONIMI

NK Domžale: Nogometni klub Domžale

MP Domžale: Mladinski pogon Domžale

VIP: Very Important Person – zelo pomembna oseba

NZS: Nogometna zveza Slovenije

UEFA: Union of European Football Associations – združenje evropskega nogometa